

Poštnina plačana v gotovini

KRES

LIST SLOVENSКИH FANTOV

IV
1933
7-8

KRES

FANTOVSKI LIST

Izdaja in tiska Misijonska tiskarna Groblje-Domžale. Za tiskarno in uredništvo odgovarja Josip Godina, Groblje. Urejuje prof. France Capuder, Ljubljana, Slomškova 7. II. — Uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7 a/I. — Letna naročnina: za posamezne naročnike Din 20 za skupne naročnike po odsekih Din 18. Račun poštne hranilnice: Ljubljana 15.521. Telefon: Ljubljana 28-58.

Rokopisi naj se pošiljajo na naslov: prof. France Capuder, Ljubljana, Slomškova ul. 7-II.

KNJIGE IN REVIJE

Brkonja Čeljustnik, pravljica, spisal Bogomir Magajna, ilustriral Božidar Jakac, izdala in založila Mladinska Matica v Ljubljani, 64 strani.

Originalna slovenska mladinska pravljica, kakršne že dolgo nismo čitali pri nas. Magajno poznamo po njegovih novelah. Tu vstopa v krog naših mladinskih pisateljev. Pravljica o Brkonji Čeljustniku, Darki in Branku, je prav dramatična in, kar je najvažnejše, v naši mladinski publicistiki, ni osladna. Jakčeve slike se prav lepo prilegajo vsebini in jo res izpopolnjujejo. Zato knjigo našim najmlajšim čitateljem prav lepo priporočamo.

C. F.

Dragi Janez!

Pošiljam Ti pozdrave po novi razglednici Misijonske tiskarne! Odslej bom vedno pisala samo na teh razglednicah. So jako lepe in poceni (6 različnih 4 Din). Nekaj jih pošiljam tudi Tebi, da jih boš tudi Ti lahko rabil. — Doma smo vsi zdravi. Jože je že prišel na počitnice. Vsi Te lepo pozdravljamo, posebno Tvoja sestra

Tončka.

Gospod

Janez Brenčič
uradnik

Ljubljana

Miklošičeva 19

Misijonska tiskarna je izdala serijo 6 razglednic (pokrajinske in skupinske iz tujega sveta). Cena (tudi po pošti) 4 Din za 6 različnih razglednic.

Naročila sprejema Misijonska tiskarna, Domžale-Groblje.

Dr. Al. Odar:

Ob jubileju odrešenja

Pred devetnajststo leti je na Golgoti na križu izkraval Kristus v naše odrešenje. Izvršilo se je tisto popoldansko uro velikega petka največje delo sveta. In če letos sedeminpetdeseti človeški rod praznuje jubilejni spomin golgotskega križa, se zdi to pač samo ob sebi umevno, ko že tako obhajamo dan za dnem razne jubileje. Marsikdo misli, da se jubilej odrešenja prav nič ne loči od drugih jubilejev, da je le spomin in preko njega k večjemu še opomin, kakor da je bilo delo odrešenja izvršeno tako kot vsako drugo zgodovinsko dejanje. In vendar je stvar bistveno drugačna. Je to jubilej, ki je docela drugačen, kot so ostali.

Odrešenje je namreč najprej za vsakogar izmed nas kar najbolj osebnega pomena. Veliki petek ni bilo odrešeno človeštvo, moralno vzeto, temveč vsak poedinec, ti, jaz, mi vsi, vsak posebej smo bili tisto uro odrešeni. Prav tako, kakor bo dajal vsak človek posebej odgovor o sebi, smo bili sicer vsi skupaj, a hkratu vsak posebej s Kristusovo smrtjo odrešeni. Zato je ta jubilej ne le jubilej odrešenega človeštva, temveč prav tako tudi tvoj in moj jubilej. Kulturni, narodnostni, državni in sploh vsi drugi občepomembni jubileji so le posredno jubileji poedincev, jubilej odrešenja pa je neposredno moj in tvoj. »Molimo Te, Kristus, in Te hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil«, odmeva letos po katoliškem svetu, a odjekniti mora radi tega posebnega individualnega značaja letošnjega jubileja tudi v vsakomur izmed nas. Temu jubileju se zato ne moremo oddolžiti po reprezentantih.

Odrešenje je dalje v polnem pomenu historični fakt, a čudovito svojstven; dovršeno je, a vendar se še izvršuje; popolno je, a vendar se še dopolnjuje; pomeni velikansko bogastvo duhovnih moči in sil, moje je in zame je, pa vendar se utegne zgoditi, da gre mimo mene, brez vsake koristi zame. Fizična Kristusova smrt, ki je spravila svet z Bogom, je odprla studece milosti, ki se od tedaj dalje skozi vsa stoletja raztekajo v duše, iz prsne Kristusove rane je izšla Cerkev, ki posreduje v vseh stoletjih dušam sadove odrešenja. Tako ostaja odrešenje v svetu ne le kot enkratno velepomembno historično dejanje, temveč je neprestano živo, realno, oživljajoče. Mašna daritev, vsak dan darovana, ni le njegov spomin in simbol, temveč realna obnovitev in ponovitev. Aplikaciji teh sadov, udeležanju na duhovnih silah in močeh odrešenja in tako tudi odrešenju samemu, pa se morem, ker sem svoboden, odtegniti. Tako more nastati tista kričeča anomalija, da kljub odrešenju nisem deležen odrešenja; da kljub jubilejnemu spominu odrešenja ne verujem vanj in ne vem zanj. Božje delo je odrešenje, a kljub temu ga more vsak katoličan, ki stoji ob strani, hromiti: in če je takih katoličanov več, če jih je veliko ali celo večina, je jasno, da se pokaže odrešenje kot neplodno in brez vpliva za življenje.

Z dneva v dan mora človek skrbeti za tesno življenjsko zvezo s Kristusovim odrešenjem. Kot večni zakon velja Kristusova beseda: Brez mene ne morete ničesar storiti. Jaz sem vinska trta, vi mladike. Letošnji jubilej in sveto leto in njega svečanosti ter slovesnosti morejo zato imeti le ta namen, da živeje začutimo potrebo te zveze.

Nihče ne bo torej doumel jubileja Kristusovega odrešenja, njegovih sadov in ustanov, kdor ne bo skrbel, da zaživi odrešenje tudi v njegovi duši. Vse pričakuje svet od Cerkve in katoličanov in Kristusovega nauka in evangelija: miru med državami in narodi, socialne pravičnosti, karitativnega dela, energičnosti, požrtvovalnosti, celo heroizma in popolne zunanje preobrazitve sveta, samo tega ne, kar je bistveno, namreč: udeležnja na odrešenju, svetosti, notranje reformacije dela, življenske zveze mladik z vinsko trto, udov z glavo Kristusom v enem telesu.

Znamenje sramote je bil križ, pa je postal častno znamenje; docela je preokrenil mišljenje src in ga naravnal na znotraj in v globino za popolnim odrešenjem. Ob devetnajststoletnici ni njegova pomembnost le historična, temveč prav tako življenska, kot tisti dan, ko je bil zasajen na Golgoti.

Jože Jagodic:

Demantni jubilej nadškofa Jegliča

Sivolasi, 84 letni nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, naš veliki duhovnik, praznuje te dni svoj demantni jubilej — šestdesetletnico mašniškega posvečenja, svojo biserno mašo. Bila je pač božja Previdnost, ki je naklonila prevzvišenemu vladiki učkati to izredno obletnico. 60 let maziljenca Gospodovega, 60 dolgih let svečeniškega življenja! Danes, ko so pretekla leta in prinesla s seboj to obletnico njegovih življenjskih dob, pogledjmo nazaj in malo pregledjmo kar se je izvršilo po njem v našem slovenskem ljudstvu, za katero ga je Bog od vekomaj odločil, da se rodi iz njega in zanj kot veliki glasnik in vodnik za najtežje preizkušnje njegovega življenja.

Častitljiv je ta jubilej! Ovenčan je z vencem, spletenim iz 60 bisernih svečeniških let življenja za Boga in za narod; iz prav toliko let dela, truda, žrtev, naporov in skrbi; iz prav toliko let z molitvijo posvečenih, z ljubeznijo do Gospoda Boga in neumrljivih duš prežarjenih, po izrednih delih poveličanih,

z roso milosti blagoslovljenih, z blagoslovom božjim oblagodarjenih. Vse to je doba njegovega dolgega, delavnega življenja.

Danes vidimo vso to dolgo dobo nazaj, kakršen je bil ves ta čas do danes. Zgodaj zjutraj in pozno v noč pred tabernakljem klečečega; pastirja v molitvi za svoje ovce molečega, v spovednici ure in ure sedečega, njega, ranocelnika duš, pekoče rane skrušenih, obupanih src zdravečega; s popotno palico v roki utrujenega z apostolskega delovanja se vračajočega; vsepovsod dolžnosti, ki mu jih je za visoko službo naložil Bog, izpolnjujočega — prav do danes božjo voljo vršečega, neutrudno se za nas žrtvujočega, saj mu je tudi življenje v pokoju v tistem Gornjem gradu molitev in daritev in nesebična žrtev za nas, samo za nas, saj zase ne potrebuje nič več, saj je — svetnik.

Koliko zmot je v času njegovega pastirovanja vznemirjalo srca vernikov, koliko zmot je opajalo razum Slovencev v njegovem času! Kot naslednik apostolov je neumorno in budno stal in stoji še danes brez ozira na težo let — še vedno čil in svež — vrl vojščak Kristusov na straži, je pisal in še piše, je molil in še moli za razsvetljenje src, je hranil in še hrani Kristusov nauk.

Da, vse to! In čudovito je, kako je vso to dolgo dobo svoje ljudstvo vzgajal in izobraževal, kako je na temelju krščanske organizacije zagotavljal po dejanskem krščanstvu krščansko bodočnost; kako je delal neprestano in se ni ustrašil svoje naloge v najtežjih in najopasnejših časih. Vedno nove sile so se mu rodile, novi načrti, nove zasnove, kakor jih je zahteval napredujoči čas in so jih terjale nove razmere.

Ni prostora, da bi si podrobneje predočili, kaj je dal slovenskemu ljudstvu s tem, da je sezidal na ljubljanskem polju mogočen zavod sv. Stanislava; da bi opisali vse delo za cerkvene organizacije in družbe; da bi izrekli v posameznem, kaj je naklonil slovenskim družinam s svojimi številnimi spisi in knjigami, kaj je storil za dober katoliški tisk, kako je podpiral izobraževalno delo in gibanje katoliške prosvete, kako se je trudil in navduševal duhovnike in lajike za vzgojo mladeničev, kake mejnike razdobja verskega, kulturnega in socialnega življenja Slovencev je postavljajal s katoliškimi shodi in sinodami, in kako še sedaj budno sledi vsemu našemu javnemu življenju, kako bodri in podpira, kara in navdušuje in se žrtvuje in moli, neprestano.

Zato se tudi prevzvišenemu jubilantu kot najboljšemu sinu Cerkve, naroda in države, klanja v hvaležnosti in vdanosti ves slovenski narod. Otroci, ki jih je vzgajal in učil vzgajati, zlasti mladina, ki ji je bil nad vse ljubezniv in skrben prijatelj, dijaki,

ki jim je zgradil trdnjavo vere in znanosti, moške in žene, ki jim je bil svetovalec, duhovniki, ki jim je bil najpogumnejši voditelj in najlepši zgled, preprosti in izobraženi, ki jih je ljubil in jih ljubi vse z enako ljubeznijo. Vsi mu čestitajo in se radujejo njegovega izrednega jubileja.

Tudi »Kres« se pridružuje tem čestitkam in kliče visokemu jubilarantu: Naj bi slovenski mladini, ki zaupa vanj v teh težkih razmerah, še zanaprej kazal pot, ki vodi k srečni bodočnosti njegovi. Po njegovem nasledniku, velikem prijatelju mladine, naj od njega započeto delo raste in rodi obilen sad.

Nekaj misli k razvoju katoliške akcije

»Ko sem bil še prav mlad klerik, me je izredno globoko prevzela resnica, kako smo mi kot stvari od Boga stvarnika popolnoma odvisni. Iz te osnovne misli sledi uravnava vsega našega življenja, ki ima kot glavno nalogo, da v vsem mišljenju in delovanju izpričujemo to odvisnost. To pa delamo s tem, ako vsak dan točno izpolnjujemo voljo božjo.

Svojo voljo nam je Bog razodel po Gospodu Jezusu, ki je z vsem svojim življenjem, s svojimi nauki in deli nepobitno dokazal, da je res Sin božji, pravi Bog. Ustanovil je na zemlji kraljestvo božje, ustanovil je svojo sv. Cerkev.

Sveta Cerkev si je vsa stoletja prizadevala, kako bi posamezne ljudi in vse narode pridobila za to, da bi priznali Boga kot svojega kralja. Naj bi mu podvrgli svoj razum in svojo voljo, verujoč, kar je Bog razodel, vršеч, kar Bog zapoveduje.

Da bi posameznike in narode nagnila na tako že po naravi zapovedano podložnost, je rabila tekom stoletij sredstva, ravno za tiste čase primerna. V našem času ji v to služi češčenje presv. Srca Jezusovega. Ljubezen božjega Srca naj bi vse zanj pridobila in jih podvrgla pod sladki Njegov jarem.

In nekako naglo se ta pobožnost razvija. Najpoprej so verniki častili Srce Jezusovo, potem smo okoli l. 1900. začeli temu sv. Srcu posvečati narode in države. Za papeža Benedikta so se mu začele izročevati posamezne družine. Pij XI. je šel še dalje: naše razmerje do Gospoda Jezusa je izrazil v naslovu: Srce Kristusa Kralja. Da se ta resnica razširi po vsem svetu in prevzame vsa srca, je ustanovil praznik Kristusa Kralja, ki ga vsa Cerkev slovesno in navdušeno obhaja zadnjo nedeljo meseca oktobra.

Kristusu Kralju naj se podvržejo vsi. V dosego tega namena je potrebno naporno in vstrajno delo. Posamezne osebe, vse družine in vse družabno življenje naj se prepoji s to resnico in naj se popolnoma po njej ravna. To doseči je predvsem naloga cerkvene hierarhije.

Kar nas je v tej oficialni hierarhiji, se te naloge zavedamo in se za njo trudimo, kar moremo. Toda po vesoljnem svetu se opaža poživiljeno in izvrstno organizirano prizadevanje, odstaviti Kristusa Kralja, in ne le posamezne ljudi, ampak tudi družine, narode in države njemu izneveriti. Revolucija zoper Boga se dviga po vseh delih sveta. In ima žalibog velikih uspehov.

Da bi se to prekucija v božjem kraljestvu omejila, da bi se strla njena moč tudi v krogih, kamor duhovnik ne more lahko priti, kliče papež Pij XI. na pomoč lajike, ki bi vsak v svojem krogu s cerkveno hierarhijo, s škofi in duhovniki, sodelovali in navdušeno pomagali, da Kristus ostane Kralj posameznikov, družine in družbe.« **Te misli je razvil prevz. g. škof dr. A. B. Jeglič na sestanku za ustanovitev škofijskega sveta katoliške akcije, 23. oktobra 1929.**

Katoliška akcija je v svojem bistvu nekaj tako starodavnega kakor Cerkev sama. Od vsega početka sv. Cerkev vabi vernike k sodelovanju. Že apostol narodov sv. Pavel opominja v pismu do Filipljanov (4,3) svoje sodelavce ter jih prosi, da naj podpirajo one pobožne žene, ki so se v družbi z njim »trudile za evangelij.« **»Katoliška akcija torej obstoja v tem, da se lajiki udeležujejo svečeniškega apostolata Cerkve in ji s tem pomagajo ter nekako dopolnjujejo njeno pastirsko službo.«** (Pismo papeža Pija XI. na kardinala van Roey).

V prvi dobi krščanstva je vsak kristjan apostolsko deloval v svoji okolici. Živo sodelovanje s Cerkvijo so smatrali kot svojo življenjsko nalogo. Zakaj tako? Čutili so globoko vez med seboj in Cerkvijo — in po njej s Kristusom. Ta zavest, da so s Kristusom eno, da nadaljujejo njegovo delo, jim je dajala pobude v najtežjih preizkušnjah in trpljenju.

In danes? Priznajmo, da smo premalo kristjani v svojem notranjem mišljenju in življenju — zato tudi na zunaj ne kažemo dovolj katoliške aktivnosti. Kako naj širi Kristusov nauk tisti, ki ga sam ne pozna dovolj? Kako naj deluje v Kristusovem duhu tisti, ki ima v svojih mislih vse drugo, samo Kristusa ne?

Stremeti moramo, da dobimo čim tesnejši stik s Kristusom po njegovi Cerkvi. Poznati moramo Njegov nauk, posluževati se moramo duhovnih sredstev, ki nam jih nudi po svoji Cerkvi. Stalna naj bo v nas misel — **sem delavec Kristusov, hočem biti podoben Kristusu.**

Jasno mora biti v nas spoznanje, da življenje brez Boga vodi v polno propast poedinca, družino, narod človeštvo sploh, da le po smrti smemo pričakovati trajne sreče, da torej storimo največje dobro tedaj, ko rešujemo neumrljive duše za Boga — to je najvišja naloga katoliškega apostolata.

Bratje moji! Če kdo izmed vas zajde od resnice in ga kdo spreobrne, naj ve, da kdor obrne grešnika od njegove krive poti, reši njegovo dušo smrti in pokrije obilo grehov. (Jak 5., 19—20.)

Umetnik in družba

Umetnost je gotovo naša največja in najčistejša radost. Marsikdo bi mogoče trdil, da je razumljiva vsakomur in vsem narodom, toda s tem »razumevanjem« je vendar malo drugače. Ljudje smo zelo različno nadarjeni; eni bolj, drugi manj, zato je pač vsaka umetnost razumljiva prvemu bolj drugemu manj, za tretjega je pa morda že brez vsakega pomena. Med sodobno družbo in umetnikom je nastal velik prepad, vsekakor v škodo obeh.

Vsaka velika umetnost ima več obrazov in vsaka doba vidi drug obraz. Čim izrazitejše je umetnikovo notranje bogastvo, tem širši je njegov svet ustvarjanja. Čim glasnejša je pesem, tem jasnejši je njen odmev.

Zlasti med ustvarjajočim likovnim umetnikom in družbo, je danes že tak prepad, da je le komaj še premostljiv. Žalostno je dejstvo, da se družba že zadovoljuje z najnižjo kvaliteto umetnin ali pa celo s kičem samim — pravi umetnosti se pa vedno bolj oddaljuje.

Že v zgodovini vidimo, da je bila tudi takrat bolj čislana umetnina nižje kvalitete. Velika dela, katera so postala mejniki dob in stoletij, so pa ostala neopažena ali celo prezirana. Takrat sta obstojala dva tipa slikarja in sicer slikar-umetnik in slikar-obrtnik. Slednji je delal oziroma posnemal vede in javno s solidnim tehničnim znanjem. Ti obrtniki so bili takrat potrebni, ker ni bilo ne fotografije in ne tako popolnih reprodukcijskih strojev. Danes te obrti ni več, pač pa so se med slikarje-umetnike vrinili razni diletantje — samouki. Njih dela so brez vsake kvalitete in vrednosti, vsa njihova nemoč in neznanje se skriva za formo moderne likovne umetnosti. Ti ljudje, ki brez truda zavajajo neorijentirano družbo na stran-pota največ škodujejo umetnosti. Splošno razumevanje in ločitev umetnine od neumetnine je resnično strašno. Saj je razumljivo, da je v vsemu težko današnjemu tempu slediti. Takega drvenja nekam v neskončnost v prejšnjih stoletjih ni bilo. Zato sta tudi ustvarjanje in položaj današnjega umetnika različna od prejšnjega. Stari umetnik je živel v dobi obrti, današnji pa živi v dobi tehnike. To je treba razumeti; druga doba, drugo čuvstvo. Vse beži: avto, aeroplan, stroj ... Pa ljudje? Če smo se približali novemu sistemu življenja, novi noši, sportu, muziki, drami, poeziji — zakaj nam je potem še vedno tuja nova likovna forma? Brezbrižni, leni smo; zato nas čas

prehiteva. Ali na obzorju se že jasni: mladina dorašča in dohiteva dobo — stari umirajo. V umetnosti se poraja nova tradicija, analiza resnice ji kaže novo pot, jo vodi v novo življenje. Zato mora biti umetnost svobodna, brezkompromisna. Pravi umetnik se tega zaveda; zaveda se tudi, da s svojim delom odgovarja bodočnosti. Zato nujno rabi moralno in gmotno pomoč družbe.

Nujno je ločiti umetnino od neumetnine! Moramo tudi vedeti, kje je njen prostor v družbi. Tudi svetovni teoretiki moderne umetnosti grešijo — analizirajo vse preveč po idealističnih ali celo eklektističnih nazorih s skrajno ignoranco filozofije in dialektičnega materijalizma. Sociologi in narodni gospodarji, ki mislijo postaviti nove temelje stanovskemu dialektičnemu materijalizmu, pa moderno likovno umetnost sploh omalovažujejo. Zato je to nerazumevanje med umetniškimi svetom in v socialnem življenju zadobilo tako jasen izraz propada med umetnostjo in družbo.

Svobodnejše življenje je umetnik zaživel šele s francosko revolucijo. Še preje v fevdalni dobi je živel kot člaň kake grajske gospode, dvora ali cerkve. Materijelno je bil preskrbljen, tudi sicer svoboden — toda velikokrat lutka puhlih možganov fevdalov ali pa igračka idej histeričnih plemkinj. Zato je razumljivo, da je marsikateri resnični umetnik moral žrtvovati vso svojo osebnost takim nasiljem, se ukvarjati s posnemanjem večjih mojstrov in se lotiti take obrti sploh. Današnjemu umetniku se ne godi dosti bolje; onemogočen mu je svoboden polet, na način, katerega že poznamo. Socialno je pa že skoro nemogoč. Družba hoče z vsiljevanjem svojega okusa, da postane umetnik igračka njenega razpoloženja. Diletantje ji pač sledijo — in take razmere resno ovirajo razvoj resnične velike umetnosti. Toda v resničnem umetniku je toliko moči in žrtve, da gre tudi preko tega, ker mora iti. Kupec in naročnik ne bi nikdar smela ne direktno in ne indirektno vplivati nanj; morala bi zaupati v njegovo umetniško zmožnost in moč. Saj tudi zdravnikom zaupamo.

Nove oblike so povsod. To vidimo, slišimo in čutimo z možgani, srcem in dušo. Kdor ni dorastel času, naj ne očita, česar ne razume; taki ljudje so izgubljeni in ker umirajo, sitnarijo. Škodujejo pa vendar še lahko med dojemljivo družbo in umetnostjo.

Radi takih razmer je nastala zlasti tudi med mladimi umetniki in kritiki velika decentralizacija. Publika je pa trdno konservativna. Umetno in nasilno se smer ne sme nikoli dirigirati dramam.

Od umetnosti nismo nikoli odvisni, od nje sprejemamo le vse najlepše. Če smo z njo rojeni, ali pa če jo srečujemo pozneje v življenju, nam kaže nove svetove, nas osrečuje, ker živi, ker raste z nami — ker nam je dana čista in popolna že od Boga samega. Ona nam je del skritega življenja, v katerem živimo in doživljamo posameznosti in celoto.

Kadar umetnik ustvarja sliko, kip, pesem, melodijo, karkoli, ne ustvarja predmetu — človeku, živali, njivi in gori, oblaku in nebu, roži in drevesu in še sto in sto drugih stvari enega samega profila v naravi — na tisoče jih ustvarja tako, da so potem tudi nam ljudem vidni z drugimi, notranjimi očmi.

Poglejmo gotiko! Podobe, sohe in arhitekturo, kako se vsak del dviga in vzpenja v višino. Takoj začutimo, da so v njih utelešene molitve, molitve k nebu, k Bogu prvih kristjanov. Tudi poljedelec, ki dela od jutra do večera na polju, pozna žitno polje, sadje in cvetje; nad seboj gleda nebo, sonce zvezde in luno — tudi pot in smer oblakov sta mu že znana. Srp in kosa ne prinašata na polje smrti — prinašata življenje, samo življenje. Kmet na polju je čist in nepokvarjen, zato je najbližji Lepoti in Resnici notranjega in zunanjega sveta.

Nikolaj Berdjajev:

Notranja zmaga krščanstva

Krščanstva ne smemo obsojati po zunanjih delih, po strasteh in človeških grehih, ki maličijo njegov obraz. Spomniti se moramo tega, kaj so morali prestati krščanski narodi v zgodovini, koliki so morali biti njihovi mučni napor, da so premagali svojo staro naravo, svoje vsemirsko poganstvo, svoje antično barbarstvo, svoje surove nagone. Krščanstvo je moralo prepojit gmo, ki je stavljala nedvomno vztrajno odpornost krščanskemu duhu. Treba je bilo dvigniti v vero ljubezni tiste, katerih nagoni niso bili drugega, ko nasilje in krutost. Toda krščanstvo je prišlo, da reši bolne in ne zdrave, grešnike, ne pa pravične. In človeški rod, spreobrnjen h krščanstvu, je bolnik in grešnik. Kristusova cerkev ni poklicana zato, da organizira zunanjo plat življenja in premaga zlo z nasiljem. Ona pričakuje vse od notranjega in duhovnega preporeka, od obojestranskega sodelovanja človeške svobode in božje milosti. Po svoji naravi krščanstvo ne more uničiti izbora med dobrim in zlom v človeški naravi, kajti priznava človeško svobodo.

Materijalistični socijalisti radi trdijo, da krščanstvo ni uspelo, da ni uresničilo božjega kraljestva. Skoraj bo že dva tisoč let, kar je prišel Odrešenik na svet in zlo še zmira obstoja na svetu in se celo množi; svet je poln bolečin in nadloge

življenja se niso zmanjšale z ozirom na to, da je odrešenje že izpolnjeno. Materijalistični socijalisti obljubujejo uresničiti brez Boga in Kristusa to, česar Kristus ni mogel izpolniti: bratstvo med ljudmi, pravico v socialnem življenju, mir, božje kraljestvo na zemlji. (Kajti ljudje, ki ne verujejo, radi izrekajo sledeči stavek: »božje kraljestvo na zemlji ...«)

Edini poskus, ki ga poznamo v smislu izvedbe materijalističnega socijalizma je ruski poskus, toda ta ni dal pričakovanih rezultatov. Toda tu niti ni odgovora na vprašanje! Obljuba materijalističnega socijalizma, da bo zavladala pravica na zemlji, da bo izločil zlo in trpljenje, ne sloni na človeški svobodi, marveč na kršitvi te svobode; izvedla se bo s pomočjo socialne organizacije, ki bo onemogočila zunanje zlo, s tem da bo prisilila ljudi k čednosti, k dobremu in pravičnosti. In to nasilje predstavlja veliko razliko med socijalizmom in krščanstvom. Krščanska resnica predpostavlja svobodo in pričakuje n o t r a n j o in d u h o v n o zmago nad zlim. Na zunaj država lahko vsili mejo izražanju zle volje in v to je tudi poklicana, toda tako nikdar zlo in greh ne bosta premagana. Toda ta izbira ne obstoja za materijalističnega socijalista, kajti za njega se problemi zla in greha, problemi duhovnega življenja ne postavljajo. Obstoja samo eno vprašanje: vprašanje trpljenja in socialne nepravičnosti, torej zunanje organizacije življenja.

Kraljestva božjega ni mogoče vsiliti, ni ga mogoče uresničiti brez novega rojstva; ki predpostavlja zmiraj svobodo duha. Krščanstvo je vera križa in priznava smisel trpljenja. Kristus nas kliče, da vzamemo svoj križ in da ga nosimo, da nosimo breme grešnega sveta. Uresničenje kraljestva božjega na z e m l j i, pozemeljske sreče in pravičnosti je velikanska laž za krščansko vest. Krščanstvo ne obljublja nujno svojega uresničenja in zmage na tem svetu. Kristus celo dvomi, da bo našel vero na zemlji, ko bo prišel ob koncu sveta. In vendar bo zmagal Kristus!

Dr. K. C.:

Naša država

Gospodarske razmere. Pri določanju nalog, ki jih ima država, je posebno važen ozir na gospodarske razmere. Jugoslavija je v gospodarskem pogledu poljedelska država. Pretežna večina prebivalstva se bavi s poljedelstvom. Vendar so predmeti poljedelstva in način obdelavanja zemlje v raznih delih države prav različni. To je zopet odvisno od zemlje in podnebja. Na geološkem zemljevidu, ki nam kaže sestavine zemlje, vidimo,

da je zelo velik del površja naše države sestavljen iz apnenca in krede; to so tiste tvorbe, ki so značilne za naš Kras. Vsakdo pa tudi ve, kaj to pomeni v poljedelskem oziru. Samo z največjim trudom more Kraševac na svojih bornih, s kamenitimi ograjami zavarovanih njivicah in vrtilih pridelati nekoliko žita, zelenjave in sočivja. Kjer je kraški svet obdržal svoje nekdanje bogastvo — gozd, n. pr. v Dalmaciji, se kraška tla izkoriščajo za vinograde in oljčne gaje. Le tam, kjer se nahajajo obširnejša kraška polja, bi bilo prostora za poljedelstvo v večjem obsegu. Tu se more poleg žita zaradi podnebnih razmer gojiti tudi tobak. Toda ta polja so izpostavljena povodnji in potrebna za regulacijo podzemskega odtoka vode, da se pridobe obširnejše ploskve za poljedelstvo.

Taka je jugozapadna stran naše države, taki so vsi naši otoki. Ozemlje ob Vardarju je po sestavinah svojega površja drugačno. Tu prevladujejo pratvorbe. Poleg tega pa imamo tudi velike ravnine ali polje. Ob Belem Drimu imamo rodovitno Metohijo, na glavnem razvodju med Donavskim in Vardarskim porečjem Kosovo polje, ob srednjem Vardarju valovito Ovčje polje, ob Črni, pritoku reke Vardarja, močvirnato Pelagonijo, ali Bitoljsko ravnino in še več drugih kotlin. Toda povsod tod je po okoliških višinah skoro popolnoma uničen gozd, je v teku večstoletnega turškega gospostva popolnoma zanemarjeno obdelavanje zemlje in vsak kmet ve, kakšna postane njiva, če jo zanemarimo. Pomanjkanje studencev in zdrave vode je velika ovira poljedelstvu. Podnebne razmere pa so tu ugodne za razne poljedelske produkte: tobak, mak (za pridobivanje opija), bombaž, riž.

Pokrajine ob Moravi in hribovito ozemlje ob doljnih pritokih Save in Donave je posebno pripravno za vrtove in vinograde, pa tudi za njive. Znane so slive, ki jih tu goje. Toda ravno zadnja leta se mora slivarstvo boriti z različnimi boleznimi, ki se na drevju pojavljajo in proti katerim je uspešen boj le mogoč z združenimi močmi pri odločnem sodelovanju upravnih oblasti.

Poljedelsko najvažnejši predel naše države so obširne ravnine in v njih dvigujoči se nizki grički na severu. Tu sega v Srednjo Evropo vzhodnoevropska stepa t. j. pokrajina brez gozda, najbolj prikladna za žito. Ta ravnina sega pri nas v Alpe do Maribora, ob Savi pa v Krško polje. Na južni strani doljne Save vidimo, kako ob Savinih pritokih Uni, Bosni, Drini in Kolubari ravnina v nekakih zalivih sega med hribovit svet. Tudi sestavina tal, silno debela plast naplavin, ki vsebuje mnogo gnojčih snovi in je zato že sama po sebi pognojena, pospešuje

poljedelstvo. Tu se nahaja ravno na ozemlju naše države največja žitnica v Srednji Evropi. Glavni pridelki so pšenica, koruza, sladkorna pesa. Ves svet je tu pripraven za obdelovanje s stroji. Nevarnost za letino pa obstoji v suši, ki je ne moremo odvrniti, in v poplavih, ki se pa dajo preprečiti samo z organiziranim delom (nasipi, kanalizacijo) pod stalnim nadzorstvom državne uprave. Prav tako pa je poljedelstvu nevarna gospodarska kriza, ki spravi ob najboljši letini poljedelca lahko ob ves zaslužek, ker mora svoje proizvode prodajati pod ceno in mu niso povrnjeni niti proizvajalni stroški. Tudi tu ima država važno nalogo, ki je pa silno težka, kakor smo prav bridko občutili s poskusom monopoliziranja žitne trgovine po Privilegirani izvozni družbi (Prizad).

Rudarstvo. Morda v še večji meri kakor pri poljedelstvu je pri izkoriščanju rudnega bogastva v sedanjih razmerah, ko so posamezni rudarski proizvodi skoro monopolizirani v velikih evropskih državah, potrebna posebna skrb države. Vzemimo n. pr. samo produkcijo železa, ki je najneobhodnejši predmet v gospodarstvu. Mi imamo železne rude v obilici in vendar uvažamo pretežno večino železnih izdelkov od drugod, naši železni rudniki, naše tovarne železnine pa odpuščajo delavce. Pa tudi pri drugih rudah vidimo isto. Stari bogati rudniki bakra, ki je zlasti v naši dobi elektrike zelo važna kovina, stoje neizrabljeni (v Vrbaski banovini). Kakšen je položaj naših premogokopov, vidimo najbolj v obupnem položaju slovenskega premogokopnega okrožja, ki ga po središču zaznamujemo s Trboveljskim okrožjem.

Druge gospodarske panoge nam pravtako kažejo, kako velike so gospodarske naloge modre, za splošno dobrobit odgovorne države. Če pogledamo samo naš promet po suhem in po vodi, takoj vidimo, da ima tu država dandanes naravnost glavno vodilno vlogo. Zunanja trgovina je v nekaterih državah danes naravnost monopolizirana, povsod pa brez državnega posredovanja zunanje trgovine danes niti misliti ne moremo.

Vsled različnosti naše zemlje, kakor smo jo spredaj spoznali, je za naše notranje gospodarske razmere velike važnosti n o t r a n j a trgovina. Mnogo je predelov v naši državi, ki morajo večino za življenje potrebnih predmetov kupovati v drugih delih države. Slovenske dežele n. pr. kupujejo v Banatu in Bački žito, moko, sladkor, enako tudi Dalmacija, veliki deli Bosne, Hercegovine, Črna gora. To so naše poljedelsko pasivne pokrajine. Ni nam torej vseeno, kako se določijo cene tem predmetom. Prav važno je n. pr. za nas vedeti, koliki so stroški proizvajanja za 1 kg sladkorja; isto velja za tobak, ki je postal

kadilcem skoro neobhoden kakor kruh, ali za sol, ki jo moramo uvažati iz Drinske banovine. Na drugi strani zahtevajo poljedelško aktivne pokrajine (Savska in Donavska banovina), da se pri določanju cen industrijskih proizvodov ozira država na poljedelstvo kot velikega potrošnika teh predmetov (obleka, orodje, stroji). Tu vidimo, da pri določanju carinskih tarifov za uvoz industrijskih predmetov, ki jih proizvajamo tudi doma (zlasti pri nas v Sloveniji) pridejo v nasprotje interesi posameznih pokrajin in ni nam vseeno, kakšna navodila dobe državni gospodarski strokovnjaki, ki se pogajajo za trgovinske pogodbe z našimi sosedi in tudi ne, kdo zastopa državo v takih komisijah.

Glavne naloge naše države. Po vsem, kar sem v dosedanjih člankih razpravljal, bi se mogle glavne naloge naše države določiti. Po legi bi bilo predvsem potrebno izkoristiti važnost prometnih zvez s severnim koncem Jadrana (Sušak-Bakar), pa tudi progo Vinkovci-Brod na Savi-Gruž (Metković). Enako je izkoristiti črto Beograd-Skoplje-Solun. Z ozirom na naše sosede se mora v kulturnem pogledu pospeševati dobro poznavanje Nemcev, Madjarov in Italijanov, na drugi strani pa narodov ob vzhodnem delu Sredozemskega morja (Levantincev). To je predvsem naloga naših šol in ne gre da bi se znanje jezikov naših najbližjih sosedov zanemarjalo.

Po notranji sestavi prebivalstva, njegovi preteklosti in kulturi je velikega pomena pravilna orijentacija državne uprave napram obstoječim razlikam v veri, jeziku, omiki, šegah in navadah. Napačno je mnenje, ki hoče eno omiko kot edino osrečujočo označiti in druge proglasiti za manjvredne, slabe in jih zato obsoditi na pogin. Kakor je celotno človeštvo silno pestro, tako je tudi na takem križišču kakor smo mi, pestrost nekaj naravnega. Bivanje v eni državni skupnosti ima pač nujno posledico zblíževanje. To je naravno. Država pa ima gotovo nalogo, da ne uničuje, ampak čuva in goji tradicije, zvezo s preteklostjo. Ni vse slabo, kar je bilo, ampak mnogo, prav mnogo je dobrega, za splošno kulturo važnega. Napredek je potreben pred vsem v odpravi nepismenosti, ki je ponekod še ogromna. Tu pa tudi ni primeren pre nagljen skok, tudi tu je treba iskati opore v prebivalstvu, v obstoječih razmerah, nikdar podirati, ampak vedno graditi, zboljševati. Ako bo državna uprava znala ohraniti pred vsem to, kar je naše ljudstvo v preteklosti bodrilo in podpiralo v boju za obstoj, tedaj bo opravičila obstoj Jugoslavije, bo postala država privlačna, pa tudi trdna, nezlomljiva.

V gospodarskem pogledu je težka naloga države vzdrževati gospodarsko ravnotežje med različnimi gospodarskimi pokra-

jinami. Pravijo, da gre ljubezen skozi želodec v srce t. j. dobra žena mora skrbeti za dobro kuhinjo, pa jo bo družina ljubila. Prav tako bodo državljani ljubili državo, če bo državna uprava skrbela za enakomerni gospodarski napredek vseh delov države. Gospodarsko zaostali deli države ne smejo potegniti gospodarsko krepkejših navzdol, ampak zgoditi se mora obratno. V vsem ima Jugoslavija, kjer je toliko stoletij gospodovalo nad ljudstvom golo nasilje samovolje vladajočih, veliko nalogo, da uveljavi načelo: **pravica je temelj države.**

I. Hvale:

O plavanju

No, Janez, kam pa popoldan? Na Savo? Pojdi še Ti z nami, Jože, tudi Vilko, Metod, Marjan in drugi pridejo. Tako in podobno si sledijo vprašanja in odgovori vsak dan vročega poletja v tej ali oni družbi, samo da so imena druga, kar pa na stvari prav ničesar ne spremeni.

Voda, voda in zopet samo voda, to so besede plavačev krajskih sončnih dni. Vodni šport torej, za tega gre. Ni namen teh vrstic propagirati vseh mogočih načinov vodnega športa od navadnega plavanja do akrobatskih skokov v vodo s te ali one višine, različnih iger in »tavhanja« pod vodo (nad vodo tavhajo samo komarji). Ne, tu ne gre za to, kajti o tem se je že in se bo še pisalo na drugem mestu, ter dajalo praktična navodila in tečaje za plavanje. Gre pred vsem za praktično stran vodnega športa, v prvi vrsti plavanja.

Mladi rod drvi v današnji hipermoderni sportni dobi brez ozira na desno in levo čez drn in strn za užitkom, poleti v vodi, pozimi v snegu, kjer se hoče izživeti do onemoglosti ne oziraje se na idealne športne predpise, ki so enaki zdravniškimi, namreč, da je vsako pretiravanje človeškemu organizmu nevarno, da celo smrtnonevarno. Tu so mišljeni v prvi vrsti tzv. rekorderji, brez ozira na starost in spol. Ni naš namen torej kakšno rekorderstvo, temveč zgolj praktična stran tega športa, kolikor ga rabi naš fant ob raznih prilikah v življenju.

Lahko trdim, da je kopanje — plavanje — zlasti, ako je združeno s prosto naravo, zdravju najbolj priporočljiv šport, kar jih doslej poznamo. Tako se v vodi 1.) temeljito opereš 2.) pri plavanju vsestransko razgiblješ, kajti pri tem deluje ves organizem, vse živčevje, dočim vidimo pri vseh drugih sportnih vajah (panogah), kolikor toliko le deloma, pri mnogih pa sploh samo enostransko gibanje, oziroma razvijanje telesa. Le pogledjte, kateri se mnogo zanimata samo za telesno kulturo,

kako lepa, kakor iz marmorja izklesana, vitka in zagorela telesa so onih plavačev in pa športnikov, ki samo ta ali pa mnogo tega športa goje.

Kakor potrebuje riba vode, tako je potrebno človeškemu telesu zraka, sonca in vode. Vse to pa je dosegljivo le v vodi, torej pri plavanju, na solcu in čistem zraku, kjer se telo utrjuje vsestransko. Ako boš utrjen v vodi, ti ne bo škodovala vsaka mokrota, n. pr. v čevljih ali pa kadar te zaloti hipna ploha brez dežnika. Tudi v zimskem času bo tvoje telo bolj odporno kot sicer. Vročina ti ne bo delala takih preglavic kot onim, ki se boje sonca in vode. Samo pogledjte kopalce, oziroma one, ki goje vodni šport. Klubujejo vsaki vročini in to cel dan v kopalni obleki brez »marele« oziroma sence. O kaki sončni kapi ni sledu, tudi ne pote se tako kot oni, ki se sonca in vode boje, da jim teče pot s čela, kakor bi se nahajali v parni kopeli, ali pa bi jih »kuhala vročica« pri 42 stopinjah vročine.

Na splošno: Najprej voda! Stoječo ali tekočo vodo si izberi če le mogoče na takem prostoru, da boš imel na razpolago sonce, da te ne bo zeblo, ko prideš iz vode utrujen. Voda mora biti čista in ne mlakuža, da se v njej česa ne »naležeš«. Navadi se brezpogojno na hladno vodo, kajti sprememba na toplejšo je lažja kakor pa obratno. V vodi se giblji in to brez ozira na to, znaš že plavati ali ne, ker sicer se telo prekmalu tako ohladi, da postane popolnoma trdo. Z milom se ne umivaj tamkaj, kjer se kopljejo oziroma plavajo drugi, kajti čast fanta zahteva, da pride med kopalce oziroma v vodo že lepo umit itd. Kopalna obleka naj bo dostojna brez ozira na to, v kakšni družbi si. Nikar ne moči ali škropi sokopalcev oziroma plavačev, ker sicer zlasti one, ki se vode boje, tako prestrašiš, da jih drugič sploh več ne spraviš v vodo. So to nekatere stvari, na katere naših fantov v ogromni večini ni treba še posebej opozarjati, vendar je dobro, da se onim, zlasti »boljšim« pokličejo v spomin. Ne hodi v globoko vodo nikdar sam, kajti nesreča nikdar ne počiva. Sicer se pri pravih športnikih to slednje malo bolj čudno sliši, vendar nista samo eden ali dva slučaja, ko je voda »požrla« že marsikaterega izbornega plavača.

Plavanje. Kakor že omenjeno, v globoko vodo oziroma k njej nikar ne hodi sam, temveč vedno v družbi takih fantov, ki znajo plavati, sicer se lahko v slučaju nesreče vsi skupaj utopite. Začetnike je najpreje pripraviti do tega, da se povodne pošasti ne boje, torej da mu strah pred vodo spraviš prav iz kosti.

Je sicer za to več načinov, običajno pa je odvisno to popolnoma od posameznika, kako ga boš do tega pripravil. Eden tako, drugi drugače. Iz svoje prakse vem, da sem odpravil strah

pred vodo naprej in največkrat na ta način, da sem napolnil vse neplavače v vodo, ki je segala približno vsakemu do višine prsi, nato pa so vsi hkrati na povelje klecnili tako, da je bil vsak 10, pa tudi več sekund z glavo, pravzaprav s celim telesom pod vodo. Kdor se je v začetku popreje pokazal nad vodno gladino, to se pravi, da je sam pri sebi pod vodo »prehitro« naštel do deset, oziroma do števila, ki je bilo zaukazano, ta je moral seveda v veselje ostalih delati »popravo«. Kakor hitro sem pripravil fante do tega, da so se brez bojazni v taki globini, ki sicer ni segala, ako so stali v vodi, čez glavo, s sigurnostjo potapljali ali »tunkali«, pa je bil led prebit le še en korak do tega, da so se potem kmalu tudi sami z vsemogočim »kulturnim in nekulturnim« mahanjem v vodi obdržali na površju. Prvi uspeh je bil s tem dosežen, kajti strah pred vodo je bil pregnan in fantje so dobili korajžo. Sedaj pa je bila seveda moja prva naloga tisto »nekulturno, divje« mahanje rok in nog pravilno usmeriti in malo umiriti, ker se sicer s takim divjanjem v vodi dalje časa radi utrujenosti nihče ne more vzdržati na površju. Od tu dalje pa se prične šele prava šola za plavanje, katero pa more voditi le oni, ki zna prvič sam vse lepo razumljivo razložiti in drugič, kar je glavno, tudi sam pravilno in praktično v vodi pokazati. Pravilni sunki, oziroma odriv vode z rokami in nogami se lahko pokažejo v vodi samo praktično, ako hočemo doseči uspeh; kajti samo s teorijo, s pripovedovanjem: tako in tako je treba napraviti, pa bo šlo potem tudi v vodi, istega pa praktično ne pokazati, to bi napravilo na fante mučen vtis in jim morda celo vzelo korajžo. Silno važno je v vodi — torej pri plavanju — pravilno dihanje, ker se sicer plavač prekmalu utruji. Tudi so za plavanje jako priporočljive predvaje rok in nog na suhem. Vse to in še marsikaj drugega si bo pameten učitelj plavanja, četudi navaden kmečki fant, v svoji iznajdljivosti že sam znal pomagati. Vendar smo prišli tu že skoro preveč v podrobnost, kajti namen teh vrstic je le povedati, kakšno praktično vrednost ima plavanje za vsakega posameznega človeka.

Vzemimo slučaj. Ogenj! Gori! Vsa vas kriči in obupno kliče na pomoč. Več gospodarskih poslopij je v ognju. Tudi gasilci so že pridno na delu. Kmalu se vaški potok v poletni vročini izprazni in gasilci z velikim trudom dosežejo vodo v precej oddaljeni strugi globoke reke. Poveljnik gasilske čete, mlad zakonski mož, ki je ravno včeraj dobil od očeta »grunt«, vrže z velikim veseljem cev v vodo, pri tem pa tako nerodno stopi na rob struge, da pade v vodo in u t o n e, ker ni znal plavati. Revež, drugim je hotel pomagati, pa je postal pri tem

sam nesrečen in po čigavi krivdi? Ali si morete misliti v današnji dobi bolj »neumne« nesreče kot je ta?

Krka nosi na svoji elegantno izglašeni površini mal čolniček, v katerem razlaga oče svojemu sedemletnemu sinčku marsikaj zanimivega. Nepreviden obrat enega ali drugega v čolnu, napačen ali pa neroden udarec z veslom in čoln se obrne. Strašna nesreča! Sedemletni sinko — plavač — se reši, nesrečni oče pa utone, in sicer v dobi, ko se paglavci, niti šoloobvezni, obnašajo v vodi z isto sigurnostjo kot žabe. Ali se ne sliši tudi precej čudno, da utone dandanes še vedno mnogo otrok pred očmi obupanih staršev, ki se radi neznanja plavanja ne upajo za ponesrečenim sinom ali hčerko v vodo?

Splav čez Dravo ima na svojem hrbtu pisano družbo. Od kmečkega fantiča do inteligenta, vse je zraven. Tudi duhovniki so poleg. Resk — tresk! Vrv se odtrga in hajd vse skupaj sto in sto metrov po vodi daleč, dokler se vse skupaj ob skali ne zdrobi in utone. Zakaj taka strašna nesreča, ki se zdi športniku »oslovska« (oprostite izrazu)? Zato, ker se ljudje boje vode tamkaj, kjer ni potrebno. Žalibog se dobe celo ribiči na morju, ki niso večji plavanja. Današnji športni svet si kaj takega sploh ne more predstavljati.

Pa pride povodenj. Ljudje brez razlike starosti tonejo v masah. Je že res, da so slučaji ob takih prilikah, ko stisne v vodi tramovje porušene hiše ali pa izruvano deblo drevesa tudi plavača do onemoglosti, vendar so to jako redki slučaji. Jako visok odstotek smrtnih nesreč v vodi pa bi bil tudi ob takih naravnih nezgodah preprečen, če bi se ljudje zavedali, kaj vse se lahko pripeti. Mnogo, mnogo se piše o žrtvah alkohola — pa tudi »nedolžna vodka« jih mnogo spravi pod svoje hladno okrilje.

Kakor bi moral biti vsak hribovski fant ali mož smučar, ne le radi tega lepega in vseskozi zdravega športa samega, temveč v prvi vrsti zgolj iz praktičnega stališča, tako bi moral znati vsak mlad človek, zlasti oni v nižini, prav posebno pa še v industrijskih krajih in mestih, plavati. Državna oblast bi morala predpisati ali celo vzakoniti učni načrt, ki bi vseboval obvezno uro plavanja od osnovne šole do univerze. Prav noben inteligent ne bi smel prejeti diplome poprej, dokler se ne bi izkazal zmožnega v plavanju. Ni zlodej, da se ne bi pri dobri volji, kljub mnogim naravnim oviram spravilo mladega rodu tekom šolske dobe do tega, da bi se vsaj v vodi čutili varne. Ne znati plavati, se mi zdi v dvajsetem stoletju ravno tako nenormalno, kakor biti nepismen. Ni res, če praviš: kaj mi bo plavanje, saj ne bom šel med mornarje. Dobro! Nujno po-

trebno pa tudi ni, ako napraviš kak majhen izlet, recimo kar na morje, tamkaj pa Te doleti 5 m od obale nesreča. Ali je potrebno, da utoneš ali pa celo samo 1 m od obale, ker ne znaš plavati? Kaj takega bi človek lahko k večjemu imenoval lenobo; ko je vendar toliko prilik, da se takim »samoumorom« izognemo.

Poznam osebno na stotine ljudi obojega spola in starosti, ki so se navadili plavati tekom zadnjega časa. Starost ne igra tu prav nobene vloge, če nima človek kakšnih drugih vzrokov, ki govore proti vodi, kakor n. pr. staro prehlajenje itd. Mladina jih je pač pritegnila za seboj. Saj je nemogoče, če pogledamo dandanes v kopališča ali pa Savo, Soro, Krko, Kolpo, Dravo, Savinjo itd., kaj vse se tamkaj zbira. Kot že omenjeno, paglavci, niti šoloobvezni, pa so v vodi tako domači in sigurni kot žabe. Je sicer za »nobel« svet, ki ima pri kopanju, oziroma plavanju še mnogo drugih »ciljev«, ta šport moderen, vendar pa ima to dobro stran, da se človek temeljito prezrači in okoplje, pri tem pa navadi še plavanja, ki je marsikomu v življenju pri tej ali oni priliki rešilo življenje.

Še je na sto in sto slučajev tako resničnih, vendar naj za silo zadostujejo omenjeni, da se boš s prijatelji čimpreje odločil za to, skoraj bi rekel življensko potrebo in da boš tudi ti korakal v eni vrsti z onimi, ki že znajo voziti po snegu s smučmi, v vodi pa krmariti ko riba.

Zatorej fantje v vodo in s korajžo!

Venceslav Winkler:

Hiša na griču

Prav malo je treba človeku, da je srečen, Mehačevim trem najmanj. Francetu harmoniko, Janezu cigareto, Tonetu par ur dela. Vsem skupaj košček raztrgane strehe. Ničesar več. Včasih sanjajo o daljnih stvareh, o velikem svetu, ampak tajijo vse. Niti drug drugemu ne zaupajo. Malo govorijo, še tiste besede, kar jih je, so trde in kratke. Čemu besede, ko ima človek oči in obraz. Saj bi lahko na primer zapeli. Pravijo, da znajo. Ampak nočejo. Saj menda ni treba. Pesem je lepša, če jo skriješ v srce. Zakaj bi moral vse izkričati v svet? Tisto, kar je najlepše, se mora ohraniti za težke dni. Pa saj ima France harmoniko. Sede zvečer na prag, malo zazeha, nato zapre oči, kakor da se ne more domisliti melodije. Potem se zagleda v daljavo, v Krim, v nerazložno morje svetlobe ljubljanskih ulic, v mirno črnino Rožnikovo, v gmanjo pred Podotikom, napije z enim sanim pogledom zamišljenega večera in razširi harmoniko. Hrešč, hrešč, kakor bi se mu ne hotela zbuditi. Počasi se izvije iz meha pesem, tegobno se opleta z vsemi glasovi kot negoden otrok, potem se razraste in zajoka. France ne zna vesele pesmi. Sploh je ne zmore. Še kadar ga preprosijo za ples, mu omahne roka sredi vriskanja v skrito žalostinko. Bog ve, kje je ujel pesem? Nemara v poletnem večeru, v nedeljskem vrisku. Gre fant, mogoče jih gre še več, gredo od Podotika

proti šiški, nekje sredi gmajne, blizu smrečja, zavriskajo in mislijo, da so veseli; France pa, ki stoji na hribu in lovi večer v ušesa, razume, da je vrisk neskončno žalosten, slaboten in otroški. Saj bi sam zavriskal, da bi pokazal, kako je treba, a čuti, da je preslab. Nekje ga bode, menda v prsih. Včasih tudi kašlja. Ampak kaj to! Morda preveč dela. Stari Jernački je potožil zadnjič, da ni prav zdrav. Na rože se razume. Zmajala je z glavo in mu rekla, naj se ne vozi s kolesom. Kaj je na kolesu? Do Ljubljane je daleč, več kot dobro uro. Mogoče pa Jernačka ne ve vsega. Prava reč, če ne more zavriskati. Bo pa Tone zavriskal. Ne, tudi Tone ne more. Uklenjen je k delu. Tudi njega tišči v prsih. Bled je in suh, a zmeraj dela. Pa Janez, ampak Janez pa noče zavriskati. Samo čudno se zasmee in pravi, da je vse skupaj neumnost. Strašno bridko pogleda in prižge cigareto. In končno, če nihče ne more zavriskati, saj je zadosti, da harmonika poje. Še tako se jezi mati, da ni zvečer miru. Stara je, ves dan dela pri gruntarjih, Tone si kuha sam doma. Vendar še živi. Janez bi bil lahko bolj vesel, ko je najmočnejši in najbolj razumen. Fantje so veseli, če pride med nje. Francetu se smejejo samo, če prinese harmoniko s seboj, ga vlečejo v gostilno. Rantata, rantata do desetih, enajstih.

»Pijmo!«

Res pijejo. Tudi Francetu ponujajo. Komaj pokusi. Glavo naslanja na levo ramo, igra in sanja. Tobakov dim mu sili v oči, da jih zapira. Potem so sanje še lepše. Same take reči, ki jih ni mogoče povedati. Fantje pa plešejo. Ob delavnikih so same natakariče, od nedeljah pridejo dekleta še od drugod. Rantata, rantata, rantata...

Veselo pesem hočejo. Kako more biti sploh pesem vesela? Če jo poznate, že lahko. Vsaj malo lahko zadiši po rožah in smehu. Ampak če je pust dan, ves jesenski, tak, da človeka še huje zaboli v prsih, da ga stiska in se mu zazdi ves svet neskončno tuj, tak dan pa vesela pesem? Saj ni nič veselega na svetu. Očetov trud in trpek nasmeh. Prav daleč nekje je že tisto, ampak France še zdaj čuti, da se je za tistim nasmehom skrivala bolečina. Zdaj šele razume. Potem vojna. Pravijo, da je bilo lepo. Nešteto krat je že slišal, posebno v gostilni so govorili. Ne more se prav domisliti vsega. Da je bil lačen, to še najbolj ve. Da so vojaki sadje otresli, tudi. In potem, da je prišlo pismo in je mati jokala in je prekrizala vse tri in jim povedala, da je oče umrl, da so ga ubili, da se ne bo več vrnil. Prav nič ni bilo lepo. Godba, tista že. Tudi parada. Ampak, kadar kruha ni bilo, takrat ne.

Samo veselo pesem, novo pesem hočejo. Ko se pa vse tako čudno končajo. Ravno nekaj najlepšega, nekaj skritega bi morale povedati, a se vsaka ustavi.

Fantje plešejo. Tudi France bi rad, a godec ne sme. S katero bo plesal? Z Ančko? Zasmejala bi se mu, zasukala bi se in izginila. Težko bi mu bilo. Ali pa z Marjanco. Pregosposka je. Godec je v hrbtu rahlo upognjen. Ne more se vzravhati, kakor bi večno nosil breme in bi ga nikoli ne odložil. Kdo bi plesal z njim, morda kdaj katera zaradi usmilenja.

Tudi Tone in Janez ne plešeta. Tone gotovo že leži. Truden je, včasih hudo kašlja. Janez moder. Ravna petrolejko, čisti jo, ampak luč je zmeraj motna. Komaj, da razloči črke v knjigi. Kima, kima nad knjigo, berē do polnoči, včasih še čez. Ko se France vrne, ga mati niti pogleda ne. Samo, kadar mu petrolejka skoraj že umre, se počasi vzdigne, pretegne se in zadovoljno zagodrnja proti bratu:

»Fiu! Ti ne veš, kaj bo še vse na svetu!«

France se navadno napol vzdigne na klopi in napol zaspano vpraša:

»Kaj?«

Janez mu ne odgovori. Bog ve, na kaj misli. Včasih zvečer ga ni domov. Okoli polnoči šele prihiti. Po gostilnah ne hodi, drugače bi zapravil denar, a ga ne. Najbolj se drži doma, a se mati najbolj boji zanj. Kadar ga ni, ga hodi čakati na prag. Tudi Tone in France sta nekam bolj zadovoljna, kadar je doma. Zdi se jima, da je v njem tih ogenj, da se vsi grejejo pri njem. Od nekod nosi knjige, kje hodi? Dekleta nima, že dolgo ne. Umrlo je. Nista ga poznala ne Tone ne France, kar je Janez sam povedal v sanjah, ko je bil bolan. Pa je že dolgo od tega, pet let, še več. Tako dolgo, da je menda tudi Janez že na vse pozabil. Ali pa ne. Včasih se mu nenadoma skrivijo ustnice, posebno, kadar zaigra France pred hišo otožno pesem o mrtvem dekletu. Tiho vstane, zapre knjigo in leže na klop. Obraz si pokrije s kapo in niti besedice ne reče. Spomin je bridka stvar, včasih še hujša kot resnica. Knjige pa nosi domov dan za dnem, prinaša jih in spet odnaša. Tudi knjige niso vesele. Tone se je včasih spravil nad katero. Razočaran jo je zaprl. Nobenih povesti, nobenih zgodb. Same suhe stvari, težke besede. In Janezu se tako svetijo oči, kadar jih prebira. Še po mizi udari včasih in polglasno zagodrnja;

»Res je! Tako je!«

Mati se prekriža, kadar ga vidi. Trudne oči ji prešine tiha skrb. Janez ne opazi ničesar. France počasi išče zunaj pesmi v zvezdnati noči, Tone šiva, dela, dela.

Zdaj pa zdaj zatrepeta blede petrolejka.

Tone je legel in ni hotel več vstati. Dognali so, da je bolan. Gledal je v strop, včasih je zakašljajal, lice mu je pobledelo. Nekaj je leglo v bajto. Nihče ni vedel, kaj. Janez se je zbudil od knjig. Zamišljen se je obrnil k bratu pred hišo.

»Bolan je.«

»Bolan,« je pritrdil France.

»Denarja ni,« je mislil Janez.

»Ni ga,« je potrdil France.

Nič več. Vedela sta, kako je.

Tisti večer France ni šel k fantom, Janez ni bral. Bratje so sedeli v izbi, drug drugega so gledali in molčali. Le mati je hodila od enega do drugega in se bala za bolnika.

*

Potem je šlo tako naprej. Nihče v vasi ni vedel, da Tone umira. Čemu tudi, ljudje so veseli, ne spodobi se, da bi jih motil. In ko je zazvonilo, se niti zganili niso. Tolikokrat zvonil, človek se vsega navadi.

Hiša na hribu je siva in trudna. Zdi se, kakor da večno spi. Včasih jo zbudi Francetova harmonika. Zmeraj bolj žalostno trepeta, posebno, kadar gre na jesen, ko rumenijo gozdovi in postaja svet tuj in prazen. Le Janez, Janez je tih. Petrolejka gori vsak dan do polnoči. Žuljave trde roke obračajo liste. Nemara bo kdaj na svetu lepše, zdaj je vse prečudno tiho, ves šum se je umaknil nekam daleč, še cesta pod hišo se je potopila v mir.

Nekje na koncu vasi je gostilna. Tam plešejo. Drugega godca so dobili. France je preveč žalosten. Taka je njegova pesem, da kar boli. Za mehko bolečino pa človek vse eno lahko sanja o lepih dneh. Sanje so še podobne, dobre sanje. — — —

Fant in dekle

(Iz življenjepisa Marjete Sinclair »Umetnica veselja«, spisal dr. J. Žagar.)

Marjeta je bila čedno dekle, zato ni čudno, če si jo je ta ali oni mladenič zaželel za življenjsko družico. »Cela vrsta fantov — pravi Bela — je gledalo za njo. A Marjeta se je vedla do vseh enako. Dejala je, da še ni videla mladeniča, ki bi lahko rekla o njem, da ga ima zares rada. Na počitnicah v Firth of Forthu pa se je поблиže seznanila z mladeničem, s katerim je končno prišlo do zaroke. To je bil prav tisti, ki ni vedel, kdaj bo v župni cerkvi nedeljska maša. Ime mu je bilo Patricij.

Marjeti se je Patricij zasmilil, ker ni opravljal verskih dolžnosti. Zato do njega ni bila tako hladna kakor doslej do vseh drugih moških.

Patricij je bil zdrav, srednje nadarjen fant in dober delavec, ki so ga povsod spoštovali. Staršev ni več imel. Stanoval je pri svoji protestantski teti, kar je pripomoglo, da je še bolj zašel v versko mlačnost. Brez dvoma pa bi bil dober zakonski drug za vsako dekle, kakršna je bila Marjeta, če bi se spreobrnil.

Marjeti je bila seznanitev s Patricijem le prilika, ki so ji jo poslala nebesa, da bo iz mlačneža naredila gorečega katoličana.

Že prvi dan, ko je zapazila, da ima Patricij do nje nagnenje, je računala na njegovo vdanost in pripravljenost do žrtve, ki je v vsaki moški ljubezni. Dosegla je, da je začel hoditi k nedeljski sv. maši. Kmalu nato jo je ubogal, da je šel k spovedi in sv. obhajilu in da je opustil nekatere grde izraze in kletve. Zaradi kletvin se ji je opravičeval, da so pri njem le sirova navada, ki se je je nevede navzel, ki pa jo hoče za vsako ceno opustiti. Marjeta mu je odločno ukazala, naj se poboljša ali pa naj gre. »To se mora zgoditi — je dejala — ali pa . . .« Izgovorila ni ničesar več, a Patricij je razumel, kaj je hotela reči. Skrbno se je varoval. Še med zobmi je včasih zadržal že napol izgovorjeno kletev, ki mu je neprestano silila na jezik. Sedaj resno, sedaj šaljivo opravičevaje se, je dajal toliko dokazov svoje dobre volje, da mu je Marjeta dovolila, da se predstavi njenim staršem.

Ali je Marjeta opazila, da si nakopava neko dalekosežno odgovornost? Ali je že jasno videla svoj cilj pred seboj?

Ne! V nejasni bodočnosti se je črtal dvojen končni cilj pred njo: ali da se poroči, ali da se odloči za kak drug stan. Možnost, da se poroči, ni bila izključena, saj ni vedela, če je Bog ne kliče prav v zakonski stan. Mislila si je: Če jo Bog kliče v zakon, ji bo že še dal one ljubezni, ki je potrebna, da se v tem velikem zakramentu za vse življenje zveže z njim.

Če pa te ljubezni ne bo in jo Bog ne kliče v zakon, bo pa s tem, da se nekoliko bolj zanima zanj, pripeljala k Bogu eno dušo, kar je veliko dobro delo. Ta apostolska misel ji je bila od začetka še najbolj pred očmi.

Saj so taka dekleta, ki mislijo le, kako bi storile kaj dobrega. Če tako dekle premaga svojo prirojeno boječnost, dela prave čudeže plemenitosti. Za velike reči so zmožne take viteške narave. Iz svojih zaročencev morejo narediti majhne svetnike. Marjeta je bila ena izmed teh deklet.

Kaj naj rečemo o takem apostolatu?

Gotovo je, da more mlado, plemenito dekle pri vsakem, tudi slučajnem srečanju delovati apostolsko. Biti mora kakor sončni žarek, ki razsvetljuje in blaži svet, ga navdaja s plemenitostjo in požrtvovalnostjo ter ga vabi k najvišji samoodpovedi in žrtvi, ki je v tem, da vsakdo vse svoje življenje

uravna po najvišjem pravcu božje volje. Tak človek more vsak dan v vseh družabnih položajih reči: »Da, Oče: zakaj tako ti je bilo vseč.« Mt 11, 26.

Vendar pa se mora dekle čuvati, da ne bo v kom budila upanja na sveto življenjsko zvezo, če tega upanja ne bo mogla izpolniti. Zakaj s človeškim srcem se ne sme nihče igrati. Bolečina, ki jo zapusti varana ljubezen v srcu, je prevelika.

Razen tega je pa vsaka čutna ljubezen, naj se zdi še tako nedolžna, zelo nevarna, če se v svojem nebrzdanem gonu ne drži nekaterih varnostnih odredb, ki sta jih postavila razum in vera. Že zaradi tega ni dovoljeno gojiti predomačega prijateljstva z drugimi osebami brez upanja na skorajšnjo poroko.*

Marjeta sama ni zanimala misli, da bi se s Patricijem ne poročila, zato se ne more reči, da bi ga bila varala.

Kakršnekoli besede, ki bi mu z njo obljubila zakon, mu pa seveda ni dala.

Verse, kar mu je dovolila, je bilo, da jo je smel v družbi z njeno sestro Belo javno spremljati po ulici. Na škotskem in angleškem namreč dekleta nimajo navade, da bi se skrivale, če govore s fantom. Čim bolj se kažejo s tistim, ki se mislijo z njim poročiti, tem bolje se jim zdi. Celo župnika gre vpraševati pametno dekle, ki se je seznanilo s fantom, kako je z njenim bodočim ženinom.

* Takozvano znanje med dekletom in fantom pred poroko je pod sledečimi pogoji dovoljeno: 1.) Mora biti dobro utemeljeno upanje na skorajšnjo poroko, t. j. že čez nekaj mesecev. Fant ima že primerno službo ali posestvo, s čimer se bo družina mogla vzdrževati. 2.) Pogovor med njima se sme vršiti le podnevi in ne na samem. 3.) Ničesar naj se ne godi brez vednosti staršev ali drugega odgovornega vzgojitelja. — Ako ni upanja na skorajšnjo poroko, se mora dekle skrbno čuvati, da ne bo s kom sklepala ožjega prijateljstva, marveč naj se vede do tistega, s katerim jo je življenje slučajno seznanilo, kot do kopice drugih, ki jih vsak dan srečuje na cesti. Seznanitev brez upanja na bližnjo poroko se ne more imenovati znanje, ampak le poznanje, na kakršno se ne more nič zidati (zlasti dandanes ne, ko je mnogo zapeljivcev). Ob takem srečanju naj si dekle misli: Vedla se bom vsikdar kot je prav. Ohranila bom svoje neoskrunjeno dekleštvo do poročnega oltarja ali do groba — in potem naj pride kar hoče. Če bo poroka, bo, če ne, pa ne. — Tako ne boš nikdar prevarana. Seveda boš zmogla to le, če boš zaupala v božjo Previdnost, ki vse vodi in ki dobrim dekletom preskrbi dobre ženine. — Sv. pismo pravi: Dober dar je dobra žena, v delež bo bogaboječim in dana bo možu zavoljo njegovih dobrih del (Sir 26, 3). Zakaj modra žena se prejme le od Gospoda (Preg 19, 14). Če velja to možu glede na ženo, velja isto dekletu glede na bodočega moža. Kako bi torej mogla biti srečna pri poznejšem možu v zakonu, če bi mu ne bila dodeljena kot bogaboječemu in zavoljo njegovih dobrih del! Bolje nikdar zakona kot pa nesrečen zakon! — Le ako boš zasidrana v tej neminljivi resnici, boš toliko dostojanstvena in močna, da ne boš le zlahka odločno zabranila vsakega nespodobnega namigavanja, marveč boš še vzgajala v plemenitosti tistega, ki te bo resno prosil v zakon. V tem ga boš mogla popolnoma vladati, ker se ne bo mogel odtegovati vplivu dekleta, ki je »polno žive vere«.

Četudi Marjeta ni nikdar izustila besede, ki bi Patriciju dajala upanje na zakon, je Patricij vendar trdno upal, da jo bo kmalu izrekla. Zato se je je še naprej držal in jo še bolj ubogal.

Marjetin vpliv na Patricija je bil čim dlje večji. V vsem se je pokoraval njeni plemeniti volji. V svoji apostolski gorečnosti mu je n. pr. svetovala, naj bi se vpisal med »viteze presv. Zakramenta«. Vpisal se je in postal zelo delaven član. Še novih vitezov je pridobil. Dejala mu je, naj zapusti teto, pri kateri je stanoval, ker se pri njej le potrjuje v verski mlačnosti. Teta se je bila namreč protestantskemu ženinu na ljubo odpovedala katoliški veri in dajala nečaku le slab zgled. Patricij je zapustil tetino stanovanje, četudi je bilo to zanj velika žrtev. Dejal je: »Nemogoče se je ustavljati opominom dekleta, ki je polno žive vere.«

Marjeta je govorila, naj si jo izprosi iz nebes. Prosila ga je, naj si od Boga izmoli razsvetljenje, da bo gledal vse stvari le s stališča večnosti.

Župnik v Bonessu, ki je bil Patricij njegov župljan, je strmel nad spreobrnitvijo svojega izgubljenega sina. Cudil se je, ko ga je redno obhajal med svojimi boyscouts (skavti) in vesel ga je bil, ko ga je videl z molitvenikom in rožnim vencem v rokah.

O Marjeti je župnik dejal: «Ta mora biti izredno dobra mladenka, ko je iz mojega Patricija naredila dobrega katoličana.»

Seveda se je Patricij ves ta čas mnogo trudil, da bi pridobil Marjetino ljubezen. Bilo mu je, kakor da ne more živeti brez nje, ki je »vsa polna vere.« Ob sobotnih in nedeljskih popoldnevih je rad prihajal na obisk k Sinclairovim. Ker je postal zelo zgleden katoličan, je imel prost dostop v Sinclairovo družino. Brez tega bi ga oče Andrej nikdar ne pustil v hišo, ker je strogo gledal, da je njegova družina prišla v stik samo s katoliškimi in dobrimi ljudmi. Oče mu je rad dovolil, da je šel z Belo in Marjeto za kako uro na sprehod. Pred večerom pa so se morali vrniti.

Oče in mati sta menila, da bi Patricij ne bil slab ženin za Marjeto. Blížnji poroki pa tudi ni bila nobena ovira na poti.

A Marjeta se je začela Patriciju polagoma odtujevati. Čim dlje bolj je postajala do njega mrzla in redkobesedna. Patricij jo je spraševal, kaj ji je, s čim se ji je morda zameril. A mogla mu je odgovoriti le eno: da se ne bo poročila, ker ne čuti do njega tiste ljubezni, ki bi bila potrebna za zakon. Silil je vanjo, zakaj se ne bi poročila, nakar mu je mogla ponovno odgovoriti vedno isto: da se sploh ne misli poročiti.

Patricij ji pa tega ni verjel. »Nikoli poročila! Kakšna šala!« si je govoril. »Nobene besede ji ne verjamem.« To je bila druga doba Marjetinega poznanja s Patricijem. Sedaj bi mladenič lahko odšel in jo pustil v miru. Še mu je vedno znova zatrjevala, da se sploh ne bo poročila, naj bi se ji zanaprej ne vsiljeval.

Čez nekaj časa je pisala Marjeta zaročencu tole pismo:

»Ljubi Patricij!«

»Čas vse spreminja na tej zemlji. Pazljivo čitaj te prve besede in si tega, kar bo sledilo, ne jemlji prehudo k srcu! Povedati Ti moram, da sem še istih misli kakor zadnjo nedeljo. To pot hočem enkrat za vselej napraviti konec, ker vem, da te ne ljubim. Moraš me prav razumeti. Ko sva se prvikrat srečala, je bilo vse drugače. Tvoj takratni položaj, ki ni bil najboljši, me je nagnil, da sem se zavzela zate. Naredila sem, kar mi je zapovedal Bog, da naj storim; in sem Ti pomagala — saj je bila le malenkost, kar sem storila. Pomagala sem Ti, da si zopet našel luč. Od tistega trenutka naprej sta Te Zveličar in njegova preblažena Mati

oblagodarjala z velikim blagoslovom. Ker si sodeloval z milostjo, upam, da boš tudi v bodoče ostal zvest. Saj veš: On je edina Tvoja prava sreča! Patricij, rekel mi boš, zakaj Ti nisem že prej odpovedala. Spomnil se boš, da sem Ti pred letom dni pisala prav temu podobno pismo, a Ti si nato prišel k meni in me rotil, naj Te ne pustim. Zares sem bila takrat zadosti strahopetna, da sem se vdala. Sedaj čutim, da znanja ne smem več trpeti.

Patricij, moje besede te bodo užalile, a če boš položaj odkrito in velikodušno motril, boš priznal, da je bolje, da se to zgodi sedaj kakor pozneje.«

Pripis: Odgovora ni treba!

Marjeta Sinclair.

Stranik Dragoman:

Kamenarjeva

*Bijem in klešem in kamen živi,
kamen v očeh in v dlaneh,
kamen na cesti,
kamen povsod.*

*Veste, prišel je pozdrav od nekod,
da se vrne iz Francije sin,
da bova orala na pomlad in vriskala
kot je mogoče zavriskati v zemlji
nekje sredi sončnih dolin.*

*Veste, prečuden pozdrav:
kot rahlo otroško drevo
je zrak vztrepetal,
kot bi se nasmehnil nekdo
onstran dobrov.*

*Bijem in klešem in grem —
hoditi je treba do konca, kajne? —
in ne morem nazaj.
Ves svet bom predolbel z nerodno pestjo
za dober, za božji smehljaj.*

Marija Kodrca:

Balada o kresnici

Dekle je po stezi šla,
kjer so kresnice cvele;
glavice jim je trgala,
glavicam listke bele.

Ko listke vse potrgala,
zaplakala na glas;
ker zadnji list ji rekel je,
da ljubega ne bo več v vas.

Ej, kaj kresnica pa ti veš,
kaj mi sinoči je obljubil;
da bo do groba meni zvest,
me vedno vroče ljubil.

Prišel je mrak, prišla je noč,
dekle plakala je vso noč
ker ljubega, zares ga ni!
Le kje, le kje se on mudi? —

Čakala je deklica
teden dni — zaman;
njega ni in ga ne bo —
ker on je v grob dejan.

Dekle kresnice trga spet,
jih vije v cvetni šop;
da jih ponese tja na grob —
na njega sveži grob.

Marija Kodrca:

Strte nade

V deželo prišla je pomlad,
prinesla dekletu tisoč je nad;
na vrhu si kopala je gredice,
da v njih gojila bo cvetice.

Ko jih poleti pleve in zaliva,
ob njih načrte za bodočnost sniva;
ko nageljček rdeči in rožmarin zelen
za fanta bo, ko bo k vojakom šel.

Priplul nenadoma oblak je črn,
iz njega padati začelo tisoče je zrn;
toča vsula se je na gredice,
končala devi mladi je cvetice.

Ko vihra se poleže prva,
k cveticam stopi deva bleda;
a rožam več pomoči ni,
zastonj so zdaj načrti — vsi ...

Med valovi in viharji

(Sodobna fantovska povest. — Nadaljevanje.)

V.

Pavle je premišljeval svoje dejanje na Rožniku. Ali je prav storil ali ne? Če bi bil pogledal v kako knjigo lepega vedenja in če bi bil pregledal poglavje o obnašanju do dam, do gospa in gospodičen, do ženskega spola sploh, bi se mu bili mogoče vzbudili v duši kakšni pomisleki. Ko je pa pregledoval svoje dejanje samo v luči tiste pameti, kar jo je imel iz domače hiše, se pa svojega dejanja ni kar nič kesal. Ko je pa v gospodarjevem časopisu bral zgodbo o Mici Kovačevi in prevdarjal, kdo bi ta ženska bila in, ko je dodobra preudaril vse okoliščine, je prišel do zaključka, da to ne more biti nihče drugi kakor družba, s katero je on hodil na Rožnik. Na tihem je kar pohvalil samega sebe, da se je srečno izmotal iz družbe predmestnih damic. Sicer bi bil moral sam poseči v žep in plačevati.

Miha pa je sam pri sebi rentočil in zbiral kopo psovk, ki jo bo ob prvi priliki razlil na svojega prijatelja. Prijatelja? Hm! Ali je to prijatelj. [Prijatelj se v stiski spozna. Pavle je pa ravno v stiski odrekel. Seveda nevede in nehote. To ga vsaj deloma opravičuje. Vsaj toliko, da mu ne more popolnoma odpovedati prijateljstva. Vsaj toliko, da ga bo še poiskal in da ga bo poizkusil privedi na pravo pot. Pavle je še kar cel otrok domače hiše. Ata in mama sta središče njegovega življenja in njegovih misli. Iz teh tesnih vezi mora rešiti prijatelja in ga narediti za otroka sveta, ki bo razumel življenje in vsa njegova pota in vse njegove skrivnosti. To je on, Miha, Pavletu dolžan. Saj sta rojaka. In povrh še istih let. Šolska tovariša sta. Ko bo Pavle rešen tesnih spon, potem bo šele cel človek, sposoben za družbo in pripraven za delo in za življenje v družbi.

Miha je sklenil, da bo ob prvi priliki poiskal svojega prijatelja. Pavle je pa tudi sklenil, da se bo po možnosti varoval srečanja s svojim tovarišem. Hudo je sicer odreči prijatelju prijazno besedo. A če je prijatelj tak!

Igrala sta tako nekaj časa vlogo zemlje in lune. Ali zemlja in luna sta precej daleč narazen, razdalja med Pavletom in Mihom pa je bila kljub veliki Ljubljani vendarle majhna. Morala sta se slednjič srečati. In srečala sta se, ko so se viharni spomini na tisto rožniško nedeljo že precej poglobili. Do večje nevihte torej ni prišlo.

»Pavle! I, kod pa vendar hodiš! Tako te že iščem! Tako rad bi se s teboj malo pogovoril!«

Pavle je bil morebiti rad pristavil: »Jaz pa s teboj nič.« Pa se mu je zdela beseda vendarle malo pretrda in pregroba, tako, da jo je zamoril še preden je prišla na dan.

»Vsak dan hodim na delo,« mu je odvrnil čisto mirno. »In dela imamo vedno dosti. Komaj ga zmagujemo.«

»Rad verjamem. In ti si še vedno oni pridni Pavle. V šoli vedno med prvimi, zdaj pa še pri delu med prvimi. Pavle, to ni dobro, to ni zdravo.«

»Ne, ne, Miha, ni tako hudo ne.«

»Pa vendar Pavle. Ti se boš pretegnil pri delu. Bolezen boš dobil. In kdo ti bo potem kaj dal.«

»Prečrno gledaš, Miha.«

»Tako je, Pavle, ti potrebuješ razvedrila. Ti se moraš razvedriti. Če ne, boš postal čudak. Človek, ki ni za nobeno družbo. Človek, ki je sebi in drugim na potu.«

»Miha, ti prerokuješ.«

»Šališ se. Nič ne prerokujem. Samo dobro ti hočem. Saj veš, kakšno sramoto si meni in drugim napravil tisto nedeljo.«

»Kakšno vendar?«

»Nikar se ne delaj nevednega. Gospodična Beti je jokala. Od žalosti, od jeze in od sramote je jokala. Kar potolažiti se ni dala.«

»Ni ji bilo treba.«

»Kako pa govoriš! Kakšen fant pa si vendar!«

»Veš, Miha, tebe imam rad, tvojih prijateljev in prijateljic pa ne morem biti vesel.«

»Kdor ne mara za moje prijatelje, tudi zame ne mara.«

»Ne, Miha, to ni res!«

»Res je. Zakaj, ti bom pa še jaz povedal eno iz šole. Tam smo včasih slišali, da je dober prijatelj ena duša v dveh telesih. Če je pa več prijateljev, bo veljala ista beseda: več teles, ena duša.«

Pavle se je za hip zamislil: ena duša v dveh telesih; več teles, ena duša. Ali velja ta beseda zanj in za njegovo zvezo z Mihom? Ali nista oba tako različna po svojem mišljenju? Miha sodi tako, Pavle drugače. Torej bi tudi med njima ne bilo — pravega prijateljstva. Morebiti sta res samo znanca, doma iz enega kraja?

»Miha, pusti me«, je Pavle na kratko presekala mučen molk.

»Torej je res, da tudi zame ne maraš. Saj se mi je zdelo.«

»Ne, Miha, nisem tako mislil. Tvoja beseda me je malo zbegala.«

»Naj bo! Kam pa v nedeljo?«

»Nič ne vem; nisem še nič mislil na to.«

»Mene vleče k Sv. Katarini.«

»Včasih si trdil, da ne maraš hoditi po hribih.«

»I, no! Včasih mora človek narediti tudi izjemo. Ali bi ti šel?«

»Če bova šla sama?«

»Ali si ti čuden! No, pa naj bo. Tebi na ljubo.«

Prišla je nedelja.

Molče sta korakala Pavle in Miha proti svojemu cilju. Zatopljena vsak v svoje misli sta komaj zapazila, da sta že blizu vrha. Še malo, pa se jima je odprl pogled na prekrasen božji svet. Gorenjski velikanf jima bodo prinašali svoje pozdrave, šmarna gora se jima bo nasmihavala kot bližnja sosedka, Ljubljansko polje se jima bo predstavljalo kot pisan, pogrnen prt naše prelepe domače grude. Vmes pa brnenje in donenje nedeljskih zvonov, ki bodo vsak na svojem domu in po svoje, milo zveneče ali v mogočnem basu gromeče vabili vernike v Gospodovo hišo. Nad njima pa zlato sonce, ki ju bo obsipalo z bogastvom svojih žarkov, ali pa košato gozdno drevje, ki ju bo sprejelo v hladno, gorko senco. Prav kakor bosta sama hotela.

Pa ju je nenadoma premotil krik, ki je Pavletu segel do srca in do kosti.

»O, gospod Miško! O, pa njegov zvesti prijatelj!«

»Tisti, ki se je v nedeljo kujal«, je pridodal še užaljeni in vsaj na videz jezni glasek gospodične Beti.

»Ooo, kakšno presenečenje! Kakor bi se bili domenili! O, lepo, lepo!«
Betl, Poldi in Leni so stale pred njima, kakor gorske vile v lahkih, tenkih modnih oblekah, vse v cvetju, pravem pristem cvetju v laseh, na oblekah, v rokah.

Če bi se bil mogel Pavle takrat udreti v zemljo, če bi se bil mogel spremeniti v lahkokrilega ptička in odrfotati v sinji zrak, soncu nasproti, ne vem, če bi tega ne bil storil. Tako je pa stal pred to trojico, malo zbehan, malo osramočen radi očitanja Betinega. Na tihem se je jezil na svojega prijatelja, ki je gotovo vedel za to iznenadenje, pa mu je vse lepo prikri, samo da ga je izvabil na izlet.

Toda, kaj hočeš? Ali plavaj, ali vtioni. Pred oči mu je stopila podoba njegovega starega očeta tam pri Zalaznikovih: ravno je dokončal s svojimi spomini. Potegnil je iz ust svoj vivček, potrkal ob klop, da je iztresel že trikrat ugasli pepel iz njega, potem pa seveda precej napravil novo zalogo, vsaj za par dimov, vmes pa je slovesno zatrjeval: »Da, da. Tako je bilo takrat, ko smo bili mi fantje. Takrat so rekli: »Dekleta, bežite, fantje gredo! Danes pa, hm, narobe svet, danes pa pravijo: »Fantje, bežite, dekleta gredo! Pa je bilo le lepo takrat, ko smo mi doraščali, danes pa ni, o ni ne.«

Pavle je imel pred seboj kar živo sliko starčevih besed.

Miško se je seveda tudi čudil, in je bil po svoje iznenaden; moral je biti, če je hotel vsaj za las prikriti svoje sodelovanje pri izletu. Obenem pa je bil vesel nepričakovanega snidenja.

»Tako, tako. Sedaj bomo vsaj ljudje ... Seveda, če se gospodične že ne vračajo. Midva sva, kakor vidite, bolj pozna izletnika. Oprostite, moj tovariš ima vedno svoja pota.«

»Svoja pota«, je že tako povdaril, da je vsak lahko poznal, kam meri. Pavle se še ni toliko povzpel na pota moderne turistike, da bi bil radi nje zanemarjal svoje verske dolžnosti. Ni še znal doživljati službe božje kar zunaj, pod milim nebom, v prosti naravi, v svetišču prirode, pod neizmernim nebeškim svodom ...

»Bog mu jih blagoslovi«, je precej zlobno pristavila še vedno užaljena gospica Betl.

»O, zdaj pa še ne gremo domov, zdaj, ko smo našle tako prijetno družbo«, je popravljala milostno gospodična Leni, »zdaj bomo pa lahko čakale, da se bo šajvalo proti Ljubljani'. Prav zares!«

»Hvala, hvala na besedi taki!« je dvorljivo deklamiral Miško.

»Kam sta pa namenjena naša dva prijatelja?«

»Gospodične odločajo.«

Miško se je spet dvorljivo priklonil. Pavle pa je sunkoma požrl svojo jezo. Vedel je, da ni prav, če jo razlije. Skušal se je mirno obvladati. Ni tako lahko to delo, kakor smo z lahkoto zapisali to besedo. Še taki možje, katere obklada svetovna zgodovina s priimkom »Veliki«, so bili nemalokrat majhni, ko je bilo treba premagati samega sebe. Kako naj se torej Pavle pokaže močnega! Svet vidi moč v sili, v udarcu, v ostrosti jezika ...

In vendar se je premagal. Svet sicer ni videl njegovega boja, njegova zmaga ne bo štela med svetovne rekorde, časopisi ga ne bodo slavili kot dnevnega junaka. A kaj za to!

»Pojdimo na vrh!«

Gospodične so odločile. Družba je hitela na vrh, Pavle z njo. V duhu se je radoval sam pri sebi: gospodične imajo vendar smisel za naravno lepoto. Na vrh jih žene. K razgledu. K spoznavanju lepote naše zemlje. Bil je zadovoljen.

Beti si je poiskala senco. Zanjjo Leni in Poldi. Prvo vprašanje je bilo po cigaretah. Na vrhu hriba je par dimov prava slaščica.

Pavle si je želel razgleda. Toliko sveta ima okrog sebe in tako-lepega. Družba mu je na njegovo povabilo, naj se malo razgledajo, odgovorila, da je ta reč ne briga. Saj jim je že vse znano. Niso danes prvič tukaj. Ko pa se je Pavle zanimal za Triglav in Stol, da še celo za bližnji Osolnik, mu ni mogel nihče dati pravega pojasnila. Čudno! Saj vendar niso danes prvič tukaj!

To so bili pač po večini izletniki, katerim je glavni užitek dim cigarete, najlepši pogled na liter vina in meseno klobaso, višek zabave dovtip dvomljive vrednosti in morda še škripanje na naduhi bolehajoče harmonike. Vse stvarstvo je pa zanje knjiga, ki jo vsak dan vidijo, pa je nikdar ne pogledajo. Spoznavanje domačih krajev jim ni mar. Čemu? Saj ne hodijo več v šolo! Ali je pa vas, ki leži na podnožju, Dobnik ali Robnik, jim je vseeno.

Gospodične so se hitro naužile svojih užitkov. Pavle bi bil še gledal in prešteval hribe in gore, doline in ravnine, pa ni hotel družbe kaziti. Pokorno je šel, kakor mu je velevala družba in kakor je zahtevala olika.

Prva pot seveda v gostilno. Kdo bo lačen hodil po svetu. Miško je poskrbel, da je bila vsa družba dostojno postrežena. Tudi na potrebno zabavo ni pozabil. Zabava je vendar polovica zdravja. Ko je bilo pa treba plačati, je segel pogumno v žep, potem pa mu je zastala sapa. Pošteno je zaklel, krepko se pridušil, potem pa pomignil Pavletu, naj ga reši zadrege. Saj mu bo doma vse pošteno poravnal. Pavle je segel v žep, plačal in molčal.

Iz Anžičeve gostilne jo je družba udrla v dolino. Udrla, da, to je prava beseda. Zakaj pot jim je šla preko travnikov, preko njiv in vrtov, sploh povsod tam, kjer hodijo izletniki, ki niso izletniki, ampak neugnani otroci.

»Češnje, češnje!« so zažuborele gospodične.

»Kar nanje!« je komandiral Miško Pavletu.

»Češnje niso naše«, je ugovarjal Pavle. »In tudi zrele še niso.«

»Cigave pa so, pravičnost pravična«, se je raztogotil Miško.

»Kmetove.«

»Kmetove, kmetove. Saj nas kmet ne vidi. Gospodične so pa trudne, lačne in žejne. Pot jih je upehala.«

»Ah, prijatelj Miško, skrbna duša«, je prišla na dan Leni s svojo pohvalo. Pavle pa se je opravičeval: »Kradel še nisem, pa tudi ne bom. Nisem še delal škode, pa tudi danes je ne bom.«

»Pojdi, kamor hočeš. Kdor pa z nami ne drži, pa za našo družbo ni«, je pel in sodil in odločal Miško vse obenem.

Pavle se je umaknil v goščo. Miško se je spustil v češnjo, gospodične so pa poželjivo čakale dobrot, ki jim bodo padle same v roke in v usta.

Par vej je žalostno zaječalo, ko so se morale ločiti od drevesa. V tem pa je počil nekje v bližini strel. Gospodične so plaho kriknile. Niso imele časa, da bi pogledale, odkod je prišel glas, kakor bi trenil, so skočile v goščo in ni bilo več o njih ne duha in ne sluha.

Miško se je ves preplašen ozrl, noga se mu je stresla, izgubil je oporo na gladkih češnjevih vejah in preden se je nadejal, je bil že na tleh.

Ni padel ravno visoko in to je bila njegova rešitev. Hitro je pobral svoje prestrašene kosti; niti toliko časa ni imel, da bi bil pogledal, kje mu je obvisel klobuk; rahlo šepaje z desno nogo jo je odkuril v goščo.

Pavle je iz svojega skrivališča opazoval potek dogodkov. Ko je

videl, da je prijatelj zbežal, je stekel tudi on. Prepričan je bil, da bo Miha še potreboval njegove pomoči.

Kmet pa, ki je s svojim strelom preplašil zgodnje tatiče, je prišel pod češnjo, zagledal »škričev« klobuk in čakal, če bo prišel njegov lastnik ponj. Ni ga bilo. Vzel ga je s seboj kot malo odškodnino za storjeno škodo in odšel proti domu. Prepričan je bil, da je z enim strelom pregnal vse tatove tistega dne.

Miha je tekel, dokler se ni čutil varnega. Ko je videl, da nevarnosti ni več in da ga kmet ne preganja, se je vsedel. Pregledoval je nogo in jo pretipaval. Zlomljena ravno ni bila, pač pa je močno zatekla. Najbrže bo močno zvita, je premišljeval in gledal, kako se bi priplazil v ravnino.

Pavle se mu je približal.

»Ali ti je hudo.«

»Lahko bi bilo še hujše. Prekleti kmet!«

»Ne jezi se. Samo to je branil, kar je njegovega.«

»Kaj bo tako skoparil. Saj so mu češnje zastonj obrodile.«

»Zastonj. Seveda. Ti nisi videl njegovega truda in dela, ki ga je imel z drevjem. Nisi ga videl, kako je sadil, cepil, obrezoval, gnojil in okopaval, dokler mu ni vzrastlo drevo do sedanje lepote. Potem pa pride nepoklicana roka in mu oblomi in vsaj napol uniči sad njegovega truda. Veš, da ga mora zaboleti.«

Pavle je govoril kakor živa, izprašujoča vest.

»Streljati bi mu ne bilo treba.«

»Ni streljal, da bi te ranil; samo prestrašiti te je hotel.«

»Saj me tudi je. Huuuu, kako boli.«

»Name se opiraj, pa bo šlo.«

Res sta šla počasi in z velikim naporom v ravnino. Tam sta spet počivala in čakala. Ko je privozil prvi voz, ga je Pavle ustavil in prosil, da bi naložil nanj svojega pohabljenca.

V Ljubljani je bila prva pot do zdravnika.

Zdravnik je otipaval in pregledoval, pomalem tudi poizvedoval, kje in kdaj in kako bi se bila zgodila Mihova nezgoda. Pa ni mogel nič dosti dognati.

Miha se je bal prititi z resnico na dan. Kmeta bi bil seveda rad potlačil in bi mu bil iz srca privoščil nekaj dni počitka; saj bi ga tudi pošteno zaslužil, ko mora skoro da noč in dan garati. Ali sebi ni privoščil enakega počitka; toliko nesebičen je Miha še vedno bil.

(Dalje prihodnjč.)

TELESNA VZGOJA

Telovadne tekme za prvenstvo češkega Orla so se vršile 21. maja t. l. v Brnu in sicer na stadionu čl. Orla Brno I. K tem najtežjim tekmam se je priglasilo deset tekmovalcev, tekmovala pa nista dva najboljša telovadca br. Frejč in Malašek. Vodja tekem je bil br. Jilek, predsednik sodniškega zbora pa br. Kostelka.

Tekme so se pričele ob 8 uri zjutraj. Najpreje so se vršile na orodju, (drog, bradlja, krogi in konj), nato so prišle na vrsto proste vaje in končno lahka atletika.

Pri prvenstvu čl. Orla so bili doseženi naslednji rezultati:

1. Dr. Rastislav Slavotinek, Vel. Mežirici, župa Kosmakora, 153 točk t. j. 76.5%.

2. Jan Driml, Střelice, župa Sušilova, 141.5 točk, t. j. 70.75%.

3. František Kuhař, Šlapanice, župa Sedláková 134.5 točk, t. j. 67.25%.

Izven konkurence so bili doseženi sledeči rezultati:

František Hromádka, Husovice, župa Sedláková, 176.5 točk, t. j. 88.25%.

Ladislav Obržalek, Husovice, župa Sedlakova 164.5 točk, t. j. 82.25%.

Na posameznih orodjih so zmagali naslednji Orli:

* Drog: Frant. Dofek, 44 točk, t. j. 73.3%.

Bradlja: Jos. Tuček, 55.5 točk, t. j. 92.5%.

Krog: Jos. Tuček, 57 točk, t. j. 95%.

Konj na šir z ročaji: Dr. R. Slavotinek, 42 točk, t. j. 70%.

Izven konkurence je dosegel br. Hromadka 52 točk, t. j. 86.6%.

Po župah, katerim pripadajo posamezni tekmovalci, pa izgledajo rezultati tako-le:

1. Župa Kosmalova 26 točk.

2. Župa Sedlakova 25 točk.

3. Župa Sušilova 9 točk.

4. Župi Klapilova in šramkova, obe po 2 točki.

Glede na zelo težke vaje in težke pogoje v lahki atletiki so bili uspehi prav zadovoljivi in tudi udeležba je zadovoljiva, če se pomisli, kake težkoče so morali ti borci prebroditi, predno so bili kos tem težkim tekmam.

RAZGLEDI IN DOPISI

Češke Orlice pa imajo svoje tekme dne 5. avgusta t. l. Tekmovale bodo članice in mladenke in sicer v teku na 100 m, suvanju krogle, metanju diska, skoka v višino z zaleto, metanju kopja in skoku v daljavo z zaleto. Tekmovale bodo vrste in posameznice za prvenstvo.

Lahko-atletске tekme čl. Orla bodo v dneh 2. in 3. septembra v Brnu. Tekmujejo posamezniki za naslov prvaka čl. Orla v naslednjih panogah: teki: 100, 200, 400, 800, 1500, 3000, 200 z zaprekami in štafeta 4×100 m; meti: krogla, disk, in kopje; skoki: v višino, v daljavo, s palico in troskok. V vsaki panogi so določene minimalne mere, ki so pa zelo visoke — ki jih mora doseči tekmovalci, če si hoče priboriti najvišji naslov v čl. Orlu.

Pokrajinski zlet Sokola Kraljevine Jugoslavije se je vršil v Ljubljani zadnje dni junija. Zlet pa je imel značaj vsesokolskega zleta, ker so se ga poleg Čehoslovakov in Rusov udeležile vse župe iz naše države v obilnem številu. O priliki zleta so se vršile tekme posameznikov in posameznic za prvenstvo v orodni telovadbi in lahki atletiki, v plavalnem športu ter tekme vrst v višjem, srednjem in nižjem oddelku. Na zletu je nastopila tudi naša vojska, v predzletnih dneh pa srednješolska mladina in sokolski naraščaj.

Svetovne ženske igre se vrše pridojnje leto v Londonu in sicer v mesecu avgustu. Doslej je prijavljenih 25 narodov, odnosno držav. Pri teh igrah bodo prvokrat izvedli tekmovanja v rokometu, hazeni in takozva-

nem »Korbball«, za katere igre se bodo vršila predtekmovanja v Čehoslovaški, Nemčiji, Franciji in nekje v Ameriki. Sedanji troboj so spremenili v peterboj, sestojec iz teka na 100 m, skoka v višino, skoka v daljavo, krogle in kopja.

Nemški športniki so končno vendar prišli na pravo pot. Nemška nogometna zveza in nemška športna uprava za lahko atletiko sta namreč sklenili, da bo morala v bodoče mladina absolvirati razne telesne vaje, predno se bo podala na kako posebno sportno panogo, odnosno se bo hotela specializirati. Treba je dati prednost splošni telesni vzgoji pred rekordnimi uspehi. Vsak mladenič in vsaka mladenka si mora priboriti telovadni in sportni znak. Kaj se pa to pravi? To pomeni, da bo moral biti vsak sportnik v vseh vrstah telesnih vaj na gotovi višini, če si bo hotel izvojevati omenjeni znak. Če si še tak rekorder v tej ali oni panogi, v ostalih, ki so predpisane za dosego tega znaka, pa ne dosežeš predpisane višine, ti nič ne pomaga, ker znaka ne moreš dobiti. To je edino pravilno. Vsestranskih sportnikov hočemo tudi mi, specialisti se bodo pa tudi v bodoče lahko izcimili iz teh vrst in jim nihče ne bo zameril, če bodo ono panogo, v kateri hočejo doseči večji uspeh, več trenirali, kakor ostale.

Boks že vpeljujejo v šole. Nemško mesto Dortmund je kot prvo v svoji domovini vpeljalo v dve gimnaziji boks kot neobvezen predmet. Doslej se udeležuje na vsaki gimnaziji po 30 učencev te sportne panoge.

DOPISI

Moravče: (Novomašniku Francu Novaku v pozdrav spregovoril Jože Grošelj.)

Predragi novomašnik! Moravški fantje, ki se zbiramo v fantovskem odseku Katoliške akcije in v Marijanski kongregaciji, Te ob najlepšem dnevu v Tvojem življenju pristrčno pozdravljamo. Ponosni smo, da si izšel iz naših vrst. Kot študent si delal sredi med nami, nam dajal vzgleda in pobude; in ko so prišli težji časi, nisi obupal, ampak si nas bodril k vztrajnosti, nam kazal na nove naloge, da pridobimo še one, ki še niso v naših vrstah. Sedaj stopaš v dušno pastirsko službo. Mi, Tvoji fantje, Ti kličemo: »Bog s Teboj na Tvoji življenjski poti!«

UREDNIKOVA BESEDA

F. L. (Stari trg): Pesmi sem uvrstil v številko, ker me veseli, da je avtor prav iz ljudskih vrst. Žal, da ni kreditov, da bi mogli plačevati sotrudnike, kar bi bilo prav na mestu in bi revijo zelo dvignilo. Če imate še kaj gradiva, pa nam pošljite, samo pesmi naj bodo dovršene, kolikor je le mogoče.

S. S. (Beograd): Hvala za pesnitev. Žal, da je malo preabstraktna, da bi jo mogli dobro doumeti naši fantje. Vesel pa bom, če boste poslali še kaj, kar bo našim fantom vsebinsko bližje. Pesem ali proza, samo da je resničen odraz sodobnega življenja.

J. J. (Ljubljana): Radi številne tvarine ideološkega značaja nisem mogel uvrstiti prispevka v tekočo številko. Upam, da bo prišlo prav za prihodnjo. Še se oglasite, samo zavedajte se, da pišete mladim fantom.

Prihodnja številka »Kresa« bo izšla 1. septembra in bo tako izhajala vse mesece do konca leta. Pričujoča številka je obsežnejša in velja za dve številki.

NOVA ZALOŽBA

r. z. z o. z.

LJUBLJANA, Kongresni trg 19.

Ima v zalogi vse knjige domačih in tujih založb.

Ima v vsaki izberi in množini vse

PISARNIŠKE POTREBŠČINE

kakor tudi poslovne knjige za društva in vse predmete, ki spadajo k pisarniški stroki.

Predvsem ima izbrano zalogo lastnih knjig leposlovnih in poljudno znanstvenih, zlasti pa izdajo **CANKARJEVE** in **FINŽGARJEVE** zbrane spise.

LJUDSKA POSOJILNICA

Ljubljana, Miklošičeva c. 6 (v lastni palači)

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

obrestuje hranilne vloge
po najugodnejši obrestni
meri ter brez vsakega od-
bitka. Tudi rentni davek
plačuje posojilnica sama.

**Hranilne vloge znašajo nad
180 milijonov dinarjev!**

Domača slovenska zavarovalnica je
VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
v Ljubljani
v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi
cesli

SPREJEMA V ZAVAROVANJE:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpokli in prelomu.
3. Vse vrste jamstva, nezgod in kaska.
4. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
5. V posebnem oddelku vodi posmrtninsko zavarovanje Karitas.
6. Posreduje vsa ostala zavarovanja.

PODRUŽNICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA
Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI
v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in v vseh župnijah v Sloveniji.
Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.

Naslov centrale:
LJUBLJANA — MIKLOŠIČEVA CESTA 19
Telefon 25-21 in 25-22.